Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дениз ◆ ЕРА, 26 АПРЕЛЬ, 1984 ШУ. ◆ № 50 (6928). ◆ Мах 3 кап.

Советски Союза къахьегамхой! Ма могга лакхъе организованности дисциплинне! Хьинаречча, патриотически къахьегамца чlоагlдергба вай вай Даьхен экономически оборонин низ! Доагора-энергетически комплекса болхлой! Дукхагlа даха мехкдаьтта, газ, кlор, электроэнерги!

(КПСС ЦК Тlехьехамашца).

КОЛЛЕКТИВИ САГИ

«Къахьегама коллективаех а предприятеша, учреждениеша, организацеша доал дечира цар доархlам лакхберах а дола Закон» тlадерзадаь да доккхий экономически а социальни а декхараш кхочашдире. Из тlайшча дениз къахьегамаш коллективашта производствашта, мехка низ къерча гlулакхий чоалхнерча структуре хьахулача проблемашта ер йола алапехи чlоагlъенна.

Мичахьа вай хилараш: долхаш - доагlаш, епиаторе е хьоалмагlа даха — балхах ца дувцаш lелаш. Хlаьта из кхетадеш а да: хlара советски саго ше болх беча коллективах шиъ шоллагlа кlа а дезал а доархl. Наьзд бокха доархlам болаш я коллективи вай вахаре. Цига наравзаю гевзал, лакхъю профессиональни опыт, чакхйоах лакхенча нравственноста урокаш, бокхагlча новгъосташкара ваза самадаш а хоза гlулакхаш а хьаlомаду. Венига хьача, къахьегама коллективашка хьалхув обществана, вай сийлахьйоккхача Даьхенна хьалхара шиъ бехктокхам бенза кхетабеш йола живал саг. Социалистически общества керттерча ячейке — коллективе — хьа а хул, тlа-тlа чlоагl а ду парте хьалхашка уттаю йоккхий ллнаш кхоачашгъара, де дерхlараш чакхдахара тlехьара наьха творчески хьинар.

Опыто хьахьокх, къахьегама коллективай боьъонехи торошки бнана пайда эцача моттиге производствени йовхамаш лакхагlа, моральни атмосфера цlенагlа хулга, эдолашки порядок нlамагlа телхвелга. Дукхагlча даькъе из баьхал долаш продукцена реализаци ера хьалхарча квартала планах хоарlамный республика промышленни предприятеш, вlаьта иланал оагlа арахйицай ит миллион сома мехьа продукци. Соахка цу хава химачул динагlа толамаш дьахад юртбоахама къахьегамхона а.

Нохч-Гlалгlайчен къахьегама коллективашка шерра хьалдаьдай къахьегама оасарле планал кхьа процент а продуцеца дlадолар кхы тlа ах процент а лохдара парте бaь тlахьехам. Цу даькъе—«Оргтехника» производствени объедиnene бу болх могабаьб парте обкома бюрос. Цу патриотически болама цига юкъебахиб беррага болхлой, царех хlарале тlайца декхар диза кхочашдара мел хии хьадаш lавашду объединене кулгалхона. Хlаьта цох доккха берахт а даьхад. Тlехьавусаш кхьаь цаl саг мац хlама коллективе, хlаьта дукхачар шоай декхараш хlовал хьалха кхоачашду.

Цу тайпара болх беш я Грозненски района «Ататинский» совхоза, Ленина ордеи лелаеца «Грознефть» объединена а цунна чуйоагlача дукхача производственни подразделенеш, кхыйола коллективаш. Цар партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша къахьегамхоша патриотически интернациональни кхеташ балар йlаха вlашка дув, къахьегамча юкъера гlуланаш лелаеца хlаранар шийтара лакха культура гойташ, советски Даьхенаь доккхал деш хулга lалашду.

Коллективе сий айлар я цун ниц чlоагlбер а къахьегама саг ва. Из ва массе хlанах да. Ший декхар духьал шира кхетадеш мара хила йиш яц цун. Укх деношка тха газета тlа араяьлача ший статья тlа КПСС Нохч-Гlалгlай обкома члена Д. Дерсигова геттара нийса йоах: «Ал хlана ду халагlдар, сона юкъ латтачо де метапий из, са фу гlулакх да «сайна тlадоахар дувца», хьапаьхи е шийна хlама да гуш сайна ма lай, яха уйлаш дага хала йиш яц цхьаннена а, нагахьа саина шоаш производства дай доархlаш уж боле хlаьта - вета а. Массе а долча хlанаш бала кхоачаш, массанахьа а бlарг дlахоечча хила веза хlеранар».

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленуме белгал ма даьккхаб «дисциплинни чlоагlъер — доацдача хавара гlулакх даш, хlара деша, чуйнна бу болх ба, Хlаьта цу юкъе [illegible] министраце лаьца ма lеш, юкъарчал доацдаш масса къахьегамхоша дакъа лакарга хьежа мара, из болх [illegible] оашташ, саькетацах, граждански хьинарах коагlерталге ер хиларга хьежа мара толаш бергбац».

Из нийта хилар къаьгга гуш да тlехьаьосача коллективай гlулакхашка хьежача. Масала, продукци мехала декхара укх шера хьалхарча квартала план кхочашдьаь Назрановски трикотажни фабрика. Из лелдепал брак йолаш дукха продукци хьарах, къахьегамаш производственни дисциплина вlенхаьтта телхарах, социалистически ях лерттlа вlаштlехьакхара йоакхо ца араш, бакха из дукха йоалрах, кхыдола баьхаш кийсдарах.

Хахнете а цу тайпара кхоачайбошдараш дукхьал цу цхьал коллектив хиина lаш. Уж да республикерча дукхьача гlиплкоп-нонтарки организацешка, колхозашка, совхозашка, промышлени предприятешка.

Доккхий декхараш да укх шера Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхоша хьалхашка латтараш. Фу да дева уж диза кхочашдара? Эттара хьалха эшар да хlара коллективе къахьегама потенциалах хьинарегlа пайда эцлга, массанахьа порядок хулийталга, гlулакхаш лерттlа вlаштlехьдоахалга, хlаракхерара доагlар вlенхалга хьалехалга, наьха бехктокхам айбалга. Цlаккха а дицдайита йиш яц: бухоацдача кхьачlа, коллагlа а гlулакх саго оттадеш, саго сий доаккхаш долга.

Хьанархоаца вlашагlкхийттача дале КПСС Централни Комитета Генеральни секретара ковгьоста К. У. Черненкос ма аллар: «Производстве советски саг массава а йоана боккъонаш йолеш бехктокхамец да хила веза...,

Къахьегама сага езача цlерашка шоай меньахи рагитаьдайтаош дlахьулне гlерташ а цу тlа шоаш обществе ларкхар деваш а бола ледырваш, летунаш, пьяницаш хьалхьа ца безар нийса да».

Вайцига хlалз а кlезига бац цу тайпара нах. Цар телхаю къахьегама а производствени а дисциплина, брак йола продукци араяха, прогулаш ю, хьалхьа рухlан кхеи бац. Царца хира кьовсам доаттабе декхарийна а къахьегама коллективаш, обществени низ бокххача шийх пайда а эцаш.

Цунна цхьайе, коллективе къахьегача хlара саго, КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленумо дlа ма даххара, йоаккхо е еза шийна уллувчарна кхетам балара, продукци дикагlа хьалйтара уж сарнагlбоахаш, къахьегарна ший оамах а цlена а хlаквара, массе мелте порядок чlоагlъяра.

Укх шера планагlа 2700 тонн баьццараш доахка дезаш ба пачхьалкхенга Шалински района «Южный» совхоза кхаш леладераш. Бlаьсти тlехьа хьивалле а, эггара хьалха де дева балхаш шоай халахьея дашея чакхдахара хьинар айдаь къахьегаш ба хlанха совхоза болхлой.

Агротехнически динагlча хаха дlадийнад нарсий, помидореш, кхачан свеклай, кабачкий гl. Из болх беча къаьстта белгалданхие КПСС члеялла кандидат вола механизатор, Месмер Юртарча юрта Совета депутат Магамадхадиев lийса. Цуьа дl дlадахийтац де цаl ах—шиь балха норма кхоачаш ца еш. Цунца социалистически ахье вахна къахьегача Устарханов Iадиака а дика хьокхамаш доахаш болх бу. Цар а царца болх беш балча селльщикаша Магамадхадиев Сайдис а Абдулкеримова Яхас дика къахьег.

— Укх шера лаьтта леладара культура дика белаш чакхдоах оаха бlаьстан балхаш, — йоах совхоза керттерча агронома Дзидигов Лавчас. — Теквнаме ларделлай, планах оагlа 300 тонн а доккхаш, 3 эзар тонн баьццараш пачхьалкхенге дехкара.

Укх деношка баьццараш культураш дlайийна яхе хьаргlад совхоза болхлоша.

СУРТАШ ТlА: кхай тlа баьццараш ге дlадувле я агрегаташ: «Южный» совхоза тоалмагlйола механизатор Магамадхадиев lийса.

З. АМЛИЕВА суртал.

Рапс хьокхаш латт

Гаьннара хьежача а бlаргагу баьццара . Iаьнагlа кха. Турба чура араукача аьтача баьца сона кlеж чуетташ лаьхкаь борташ а йолаш йола автомашина йоикха кузов хьал а юташ, цу кхайна йисте гlолла йода КИР.

— Йолаш я кха а кхо тонн чаж болча аьтача баьца! — гlадвака йоах тракториста Солтабиев Адеса. Веза мукъ а цlица йодача, шорттига гиьна йолаш латтача машина тlехьатьежаш латт из. — Хlано хьайолалургьа шура. Тоатолагlа...

Бажрдар Надтеречни района «Новогрозский» совхоза механизатор. Укх тlеххьарча деношка МТФ-е моша доккъар аха доладенначул тlехьагlа, дикка дукхагlа шура тела даьлнад доахаш, шудухьа хlанз юкъера лаьрхlача хlара Iаттагара 11 килограммага ахоачаш шура йоанкх.

— Ди тlехьа дукхагlа йоакхх шура, — йоах боахака директора Ахматов Мовлде. — Тахьнарча денга кхачаьца лаьрхlача оаха хlанзле 75 центнер дукхагlа екхай пачхьалкхенга шура, соахка цу хаиlа ехачул.

Хlаьта чlоагlа доархlаме дар — хlанз дениз шелал хьатlалица халданза болх бертба мошача конвейеро. Доакъарий чlоагlача базо шоай гlулакхех бlуболийт хьайбаш леладерий, дукха шурей дукхагlа кхар духьа лоаттабеча къовсаме низ бокхагlа ду царна. Пачхьалкхенга шура йоахара биь бетта план хамаа хьалха кхочашдьай цар.

— Бlаь гектара тlа кхельй оаха рапс, — йахаш дувц доакъар доаккхачеп кийчдеча отряда начальника Магомадов Ювиаза. — Листта дика тlаьлашача рапсо йиш хулийт 3 мае кхачаьлца аьтача рапсаш доахаш кхабе. Цул тlехьагlа кхаьа доладуригда тхо нитта бlаь гектара тlа гурехьа дlадийна дика тоаденна латта рохь. Дукха тонн хьакха йолле мегаргйолаш люцерна а я.

Хоаш кхельча рапсо хlара гектара тlара аьтача моашча доагъера 150 центнер йоаl. Хlаьта из хула декхаш цу доакъарча 3 мае кхачаьлца доахаш кхабаре 80 гектар а тоаврга. Тlаккха кхельча 20 гектара тlара аьнсача рапсех ча а теха силос йолла ла дlад, цунах хургьа хьалхьа ега силоса эггара хьалхара 380—350 тонн.

— Аьтача моашча доакъара масса тонн кхухьийт оаш хlара дениа МТФ-е? Цу хаттара механизатора А. Солтабиева жоп делар:

— 350 центнер. Нагахьа сашна йиш халча, кхы дукхагlа а хулийтаргьар.

...Массехк минуте хиина перерыв чакхьаьлар. АрГlалла йоагlа автомашина агрегата уллув дlаэттар, массехк секунд лаьнача гlолла тетагlа цуй кузов чу йолаелар баьццарча доагъера кlежк.

П. РУСИН.

ДРУЖИННИКИЙ СОБРАНИ

Самардйнахьа В. И. Ленина цlерагlча культура Двореце город Грозне Заводской района шоай лоlамеча халкъе дружинай (ДНД) членийн собрани хилар. Итоташ йир дlадахача шера района къахьегама коллективашки боккъонаш лорарна органий болхлошеи социалистически декхараш кхоачашдара, декхараш белгалдир дlахо йодача хана хьаь да организаторски политико-массови болх бара.

Цунца цхьана предприятеш ДНД штабий болха тlа хlама а дукха я формализм, дежурстве ара ца бодаш бусаш моттигаш я. Вlашагlтеха оперативни отряд хьарах йола распоряжени кхоачалгьаш. Цхьайолча парторганизацешна партбюрой, партком заседанешка хьа-хаянахьа дувцаш предприятешка латтача боккъонаш ца гlехкайтара чакхдоалча гlулакхий хьалах дола дешаш. Цу хьакъехьа а нитта къамаьл хилар собране.

Общественни порядок лорача толамаш дахарехи шоай лоlамера халкъа дружинаш хьаяь 25 шу дизар белгалдаккхараш районерча дукхача дружинникашта СССР орденаш медалаш, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумен НГlАССР Лакхехьарча Совета Президиумен Сийлен грамоташ елар.

Совгlаташ дlаделар Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председателa Х. Х. Бокова.

К.У. Черненкос Дж. Андреоттеца яь беседа

24 апреле КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела К. У. Черненкос тlалйцар вихтаца вета Советски Союзе вола Итале кхыча мехкашцарча гlулакхий министр Дж. Андреотти.

Беседе дакъа даьцар КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела хьалхарча заместитела, СССР кхыча мехкашцарча гlулакхий министра А. А. Громыкос.

Беседа оча бар нитта советски оагlонгахьара — КПСС ЦК Генеральни секретара помощник А. М. Александрови Италера СССР посол Н. М. Лунькови, итальянски оагlонгахьара — СССР-ера Итале посол Дж. Мильуоло, кхыча мехкашцарча гlулакхий министра кабинета начальник У. ла Рокка, Итале МИД-а политически департамента генеральни директор Б. Боттай.

Корта болаш лоархlамеи къамаьл деча хана дийцар дунен халкъашта юкъера хьали шин оагlорахьара со[illegible] итальянски отношенеш дегlаахарах йола дукха юкъметтера дешаш.

К. У. Черненкос бакъдир СССР цlакха а хувла ца луш машарец халкъий кхерамленнея тlехьадаттаь хилар. Цо белгалдаьккхар, керда американски ядерни ракеташ — юкхьаццара хlама тоха герз — Малхбузен Европа цхьадолча мехкашка, цу даькъе Итале а, оттаяро тlема кхерам цlенхаштта дукхагlа хулийташ хилар. Кхы а бокхагlча доархlаме хулийт цо бе-бе обществени строй йолча пачхалкхешта юкъера отношенеш юха разрядка хьерсам чу лостаяра, [illegible] юкъе тешам хургбола хьал оттадара декхар. Цунца дузаденна къаьстта уйла тlаяхийтар вlаши тlема низ юкъе ца бахкарей машара отношенеш хьаллоаттаярей хьакъехьа договор дарах лаьца социалистически мехкаша еннача предложенеца.

Вlаши беседа ераша хьахкайнадир Советски Союзеи Италеи тайп-тайпарча доакъошка вlаши гlойле йолаш дола цхьана леладу гlулакхаш дlахо дегlаахар доаш цоаш хилар. Нагахьа сание, белгалдаьккхар К. У. Черненкос, шинна а оагlоно цоай гlулакхаш машарен кхерамаленна шерреча хьалташка хьежжа леладой, советско - итальянски отношенеи кхоаденга тешам бокхагlа болаш догдаха мегаргда.

(ТАСС).

Нох. Е. Н. Валиева «Нохч-Гlалгlай АССР культура заслуженни болхло» яха сийлахьа цlи лларех дола

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Культура даькъе дика хlамаш карагlдуларах, республика обществени вахаре хьинаре дакъа лацарах «Нохч-Гlалгlай АССР культура заслуженни болхло» яха сийлахьа цlи лойла Валиев Евгений Николаевича — М. Ю. Лермонтова цlерагlча Нохч-Гlалгlай республикански эрсий драматически театра поделочни цеха инженера.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный,
1984 шера 17 апрель.

Нох. А. М. Васитаева «Нохч-Гlалгlай АССР заслуженни артист» яха сийлахьа цlи лларех дола

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Циркова искусства даькъе дика хlамаш карагlдуларахи обществени вахаре хьинаре дакъа лацарахи «Нохч-Гlалгlай АССР заслуженни артист» яха сийлахьа цlи лойла Васитаев Адам Мовсаровича — «Союзгосцирк» яхача Ерригсоюзни объединене артиста.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный,
1984 шера 17 апрель.

Нох. С. Н. Хевсоко «Нохч-Гlалгlай АССР заслуженни артист» яха сийлахьа цlи лларех дола

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Театральни искусства даькъе дика хlамаш карагlдуларах, республика обществени вахаре хьинаре дакъа лацарах «Нохч-Гlалгlай АССР заслуженни артист» яха сийлахьа цlи лойла Хевсокий Станислав Николаевича — М. Ю. Лермонтова цlерагlча Нохч-Гlалгlай республикански эрсий драматически театра артиста.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный,
1984 шера 17 апрель.

Нй. Б. Л. Александрова, А. И. Летавина «Нохч-Гlалгlай АССР Iилмани техникин заслуженни деятель» яха сийлахьа цlи лларех дола

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Iилмаи техникаи даькъе дика хlамаш карагlдуларах, республика обществени вахаре хьинаре дакъа лацарах «Нохч-Гlалгlай АССР Iилмани техникин заслуженни деятель» яха сийлахьа цlи лойла

Александрова Борис Леонтьевича — промыслови геофизика лаьрхlа йолча конструкторско-технологически бюро лабораторе заведующена;

Летавина Андрей Ивановича — СССР нефтехимически промышленностен Iилмай Академи геологе а даьттагlара доагораш дахара а института лабораторе заведующена.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный,
1984 шера 17 апрель.

Нох. А. А. Мальсагова Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лларех дола

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Къахьегама хьоахамаш лаккхдарах, обществени вахаре хьинаре дакъа лацарах Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Сийлен грамота лойла Мальсагов Арби Алиевича — Старогрозненски бурув тохара балхий управлене бурильщика помощника.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный,
1984 шера 17 апрель.

СВЕКЛАШ ХЬУВКЪАЯРА

Укх деношкарча шерашка лакха хьокхамаш доахаш къахьег «Назрановский» совхоза шекара свеклаш леладераша.

— Хиш декхаш тха лаьттан деце а, дlадахача шера, юкъера лаьрхlача 100 гектарах хlарале тlара 370 центнер свеклаш яьхар оаха, — йоах, доккхал а деш, № 5 йолча бригада кулгалдеш волча Муцольгов Iамудина. Ер шоллагlа шу да цун бригадо коллективни подрядагlа къахьег.

Укх шера 80 гектара тlа шекара свеклаш 30 гектара тlа доагъара ераши кьалкхее оэаш я Евлоев Амира кулгалдеш йола звено. Цунца болх беш ба тракториста Имагожев Ахьмад - Ваширн Джандигов Зааьмахен.

Фу даьд цар укх шера свеклаш дика хьувкъаяра? Дlанхача гурахьа дlадоладаьд балхаш. Хlара гектара 10 тонна органически 1 тонн минеральни удобренеш а кхоачийташ, лаьтта аьхар. Цунна тlоадал кlезига йолга а хаан, йолчох пайда эцара бlаьстан оггара хьалхарча деношка махкаш даьхар. Цул тlехьагlа лаьтта нийсдеш планировка яьй.

Оасар ца хилайтара лаьттана кlала «ТХА» яхача гербецидах кийчьаь кхача моллаш хийций, хlара гектаре [illegible] на культиваторашца кхоаттlа яьхай. Тlаккха — катокаш. Боахама специалисташа дика могадаьд цар даь балхаш.

— Сихен дикен селитаца гl дlадийр кхаш леладераша, — йоах совхоза керттерча агронома Бекмурзиев Къурейша. — Гlаца хlара гектара 50 килограмм нитроаммофос кхачийтай. Цул тlехьагlа нитоканица лаьтта lотоlадаьд. Лоаша аьнча, агротехнически боккъонаша дlа ма деххара чакхдаьхад Евлоев Амира звенос деррига балхаш. Тешаме лард еллай свеклаш дика хьувкъаяра.

Хьинар ца кхоадеш кхье дукха балхаш де дезаш ба механизаторашв. Ги дlадийна нхо ди дальнечул тlехьагlа макхаш даьхад. Кастта балха арабаргба 1—2 гектар шекара свеклаш лелаеш бола болхлой а. Гектарашкаш йоакха опыт lоальй. Масала, дlадахача шера Муцольгов lабайдулас, Джандигов Хьамзага, Муцольгова Курбикас шишша гектара тlа хьалкхельяр из культура. Юкъера лаьрхlача гектара тlара 500 центнер а йоаккхаш чуийцар свеклаш. Укх шера 600 центнерга дlакхача уйла йолаш ба ужаш.

Укх деношка совхоза болхлошта юкъе къаьстта оасарле лакха йолаш болх беш я Евлоев Амира звено. Цо декхар тlайийтад планагlа яха йоа[illegible] хlара гектара [illegible] [illegible] 500 центнер свеклаш яха.

Из болх баь кхо ди даьча, механизаторашца [illegible]

Е. ПРИМЫСЛЕР.

Йолаш я 4 бетта план

Дикача къахьегама тракашна нагьабоагlа бlаьстан цlейна —Цхьоадагlча майна Малгобекски бурув тохара балхий управлене бурудеттарашл.

В. И. Ленин ваь 114 шу дизача дийнахьа цар рапорт делар укх шера хьалхарча биь бетта бурув тохара план кхочашдьарах. Нитта кхочагьдай кхыча технико-экономически хьокхамий план а.

6443 метр бурув техад ер шу доладелча гlоне лаьттан ченаш теххараша, царех 43 метр хьатlахулача май бетта чотагlа теха да, хlаьта ер бутт чакхбалале кхы тlа 100 метрал кlезигагlа доацаш бурув тоха дош денйз пар.

Прогрессивни технологи шерра баха юкъейоалларах, хадача балхашта механизаци автоматизаци ярах вlаштlехьдьйнад уж тохамаш даха.

«Хlара балха дийнахьа дисциплина тlехдикен хьадер дукхагlеш хилийтаl» яхача девизагlа шерра социалистически ях къахьегача наха юкъе йоархаярах хьалхарий дика толам ба ца.

Бурув толча хьалхле лелара йола тенпаш ухкаш ювзаенна а деррига производственни хьокхамашка: дукхьал дlанхача юкъе бурув тохара сухха 12 процент лакхьеннай, хlаьта планагlа ши скважина бурув тоха яла еза йоттеьнахай йоь.

Цунга хьежжа лакхьяннай къахьегама оасарле, из планагlа йоагlачул 8,3 процент хиннай.

Социалистически ях кхычарна шолашкера хьокхам теша маьрйа белгалгаьяннай Галаев Iаьла, Попхадзе Гурам, Касьяненко Николай, Галаев Iийса керте латтача бурудеттарий бригадаш.

Л. ГРИГОРЬЯН.

Хьинаре къахьег

Дунеи халкъашта юкъера барт-цхьоагlон ди — Цхьоалагlа май динача къахьегама толамашца везде лаьрхlа шерра социалистически ях хьаркхай Гудермесски медицински инструментий еча завода цехашка, участкашта юкъе.

Тахьнарча дийнахьа йоахьа [illegible] рейтанагlча дийнахьа рапорт делар хьайттадаlгlа пятилетка кхочашдьарах.

Заводерча комплексни бригадашта юкъе хlебайнча кхаь бетта баьча балха итогех хьалхара моттиг шлифовально - полировальни цехерча Аверин Владимир керте латтача коллективо йо[illegible]

Яхье котбаьлларахьта — сийлен грамоташ

Органически удобренеш дукхадахьа эффективнагlа даlадара, лакха хьувкъаяш бола хьалхарий, баьццараш, доакъара, юртбоахама кхыйола культурий хьалйтаре lаш замалахьа Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совето кхашка органически удобренеш дlахьахьара а дlатовсара а енна задани толаме кхочашдьай республика районашта.

Нитта задангlа дlаяхьа йоагlйараш 700 эзар тонн йолаш дlайоийнад 854,4 эзар тонн. Органически удобренеш маьр хлара сурах бала, Назрановски, Малгобекски, Шалински районашка. Социалистически яхье котъяннараш а лаьрхlа хьалхара моттиг хьокхаьй Надтеречни района, шоллагlъяр — Малгобекски, кхоалагlъяр — Грозненски района. Царна Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Советен облсовпрофек сийлен грамоташ еннай.

Халахете а, минеральни удобренеш дlаяхьара шоашта енна задани кхочашгьяьц мелиораци хин боахамен министерствас чудолха водна «Сельхозавтотранс» йолча предприятеш.

С. СУРХОЕВ.

Партийни вахар: болха стиль

КХЕТАМ ЛУЛГА ДУВЗА БОАХАМА ГІУЛАКХАШЦА

Сунженски района Кирова цІерагІча колхоза экономика тоалуш йоагІа, болх цхьан кота тІа а баьнна дІабода ала йиш яц талах. Лоха ба кхашкара чуяца хьувкъам, хьалхарча шерашка хинначул дукхагІа анккац хьайбай продукци. Дика латтац хьайбаш дебадара гІулакх а. ПланагІа доагІачул тІех да юртбоахама продукци йоаккхаш укказа дІадохийтар а.

План 1900 килограмм болаш, соахка хІара кхоабеча Іаттагара 1795 килограмм мара якхханзар шура. ХІара гектара тІара 25,9 центнер ялат чуяларда вонна дош дийнача 16,7 центнер мара чуяцанзар. 100 Іатта тІехьа хьалкхедаьр 66 Іасилг мара дац.

Кховчаш ца еш йисай ук шера хьалхарча квартале паччахьалкхенга шура йохкара план а. ХІаьта цхьайтталагІча пятилетка чакхдаьначва кхаь шера тІадиса декхараш лаьрхІача кхы тІа 169 тонн шура паччахьалкхенга йохка езаш я колхоз. Ништа эзар гарта тоне гонараш, ишь а дукхагІа баьцадараш доаха дезаш декхараш тІадисад колхоза пятилетка дІайолаелча гІоне.

Боахаме этта хьал массава а сарцагІаала везаш долга гуш да. Эггара хьалха из дукъ тІадуж колхозе болх беш болча коммунисташта.

Ала йиш яц коммунисташа уйла яц боахама экономика тоаяра, къахьегама обсарле лакхъяра. Соахка сентябре бетта хиннача шоай отчетно-хоржамий собране сагота а болаш, дийцар цар боахаме долча кхоачамбоацарех, уж дІадоахаргдола наькъаш белгалдаьхар.

Отчетно - хоржамий собране теркам тІабахийта дийцар къахьегама дисциплина лакхъе езилгах, хьалхашка латта декхараш кхоачашдаре хІаране бехктоххам айбс бозилгах, социалистически яхь шерагІа йоаржаелгах.

Коммунистаща къаьстта теркам тІабахийтар хьайбаш леладеча долча кхоачамбоацараштa.

— Цхьаккха а бахьан дацар паччахьалкхенга шура йохкара план вай соакка кхоачаш ца еш йитара, — аьлар колхоза кертерча экономиста Н. Петрова. ТІехьарча хана доакъар Іалашдара дукхагІа теркам тІаухийт вай. Цхьабакъда, шура-м яц ІотІаккхеташ. Во кхоа вай хьайбашка, доагІаш дола гІулакх дац царна. АланешкхагІа хилийтара духьа дукхагІа хьайбаш леладе гІерт скотникаш, доярки. Цох колхоза зе мара пайда хилац. Цул совгІа, хьайбаш леладеча приписаш еш моттигаш хиннай. Продукци яккхарга дІадодар ца лоархІаш, болх беш ба цхьабола кулгалхой. ТІеххьара хьакулар лоархІаш, кхоьме дагайоагІаш бе беза хІаране болх.

Собране къамаьл даьча коммунистаща чІоагІа бехк баьккхар парткомех. Цар дийцар коллективе ю вйинна цо малъялийтарех. Партком хьажа езаш, сарцагІаьла еаш дукха моттигаш хиннай боахаме, цхьабакъда, цо шийн декхараш массаза а кхоачаш деш хиннед ала йиш яц, аьнна белгалдаьккхар коммунистаща.

— Агротехнико дІадеххача бесса леладац вай кхаш, — аьлар колхоза агрономо Л. Ф. Мукановас. Юртбоахама культураш лелаяра технологи тІехьа. БоагІача боарамагІа удобренеш тухац. Цхьайолча хана го йиш я оасаро дІадикъа латта кхаш. ГІулакх ца дерга хьежка, лоха ба гурахьа чуйиъа хьувкъам а. Цхьан цаІ юртбоахама культура яц вай к[...] кхоачашъяь. Хадданза тІахьожам лоаттабеш, эшача гІо-новкъостал деш наькъ-дийнар айдеш хиннац партком, — аьлар цо.

Отчетно - хоржамий собране ишта дийцар къахьегама хьалаш тоаде а кадрай йоакхо е а еилгах, кхыдолча дешаех.

Коммунистаща яьча критически замечанех, еннача предложенех дукхагІа ираш юкъелхай парткомо оттаьча перспективни плане. ХІара деннa беча практически болхa тІа царех пайда эца хьож керда хержа В. Ведзижев керте латта партком.

Парткомо хадданза теркам тІалоаттабаьб гурахьа алаташ дІадувача, хьайбаш Іангара доахача. Цо шин заседанешка дийцад гурахьа алаташ дІадерах, хьайбаш леладераца 1983 шера беча балха итогех. Хьайбай продукци дукхагІа яккхара моральни а материальни а хьалаш отта а дар, парткома заседане чІоагІдьад. Ера воакхонга хьежка, дикагІча оагІорахьа цхьадола хувцамаш а хиннад укказа.

Цунца цхьана парткомо теркам тІалоаттабе безаш, хадданза воакхо е езаш дукха дешаш да боахаме. Шеначо решенеш кхоачашъяра хІанз а е йоагІа йоакхо еш яц партком. Цох лаьца лаьрххІа дош дийцадац цун заседанешка а собранешка а.

Ишта тоаде дезаш да колхозхошта идейно - политически кхетам балара гІулакх а.

Отчетно - хоржамий собране теркам тІабахийта дийцар КПСС ЦК июньсин (1983 ш.) Пленумо хьалхашка оттадаьча декхарех. Цхьабакъда, партийни организаце перспективни плана тІа кІезига аьннад цох лаьца, хІаьта цул тІехьагІа цу даьнье хинна ер ца йий, аьнна эргало а яц.

Партийни организацеш декхарийла я, аьнна белгалдаьккхад июньсин пленуме, наьха уйлашта а бахамашта а Іаткъаш дола социально - экономически хІамаш дика довзе, идеологически болх халкъбоахама а социально - политически а керттера декхараш кхоачалдара доаттабеча къовсамца бувза.

Тоаде деза экономикана кулгалдерга, дикагІа пайда эца беза йолча торонех, лакхъе еза къахьегама обсарле. Колхозхой къахьегама а оахара а хьалаш дика да ала йиш яц. Боахаме тоъаш бац доярхаш, механизатораш. Колховера дІа а бувлаш, лоалаха йолча Карабулакски химреагентий заводе, мехкадаьтта доахача, карьере балха дІаух нах. Цу гІулакхо хьахьоех къахьегама хьалаш укхаза цІенхаштта тоаде дезаш долга. Эггара хьалха теркам тІабахийта беза хьайбаш леладерашта, специалисташта лаьрхІа цІенош хьадара.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

Партийни дешара сета итогови занятешкара

КОРТА БОЛА КЪАМАЬЛАШ ХИЛАР

ДІадахача оршотта дийнахьа Назранан района цхьацхьайолча предприятешка, организацешка партийни дешара сете итогови занятеш чакхъяьннай.

ХІаьта № 14 йолча профессионально - техническ и училище Іалман коммунизма школе дешаш хинначар буххецаш конференци йир. Из «СССР къаман дош къостадарах» яхача дешах шера къамаьл а деш, хьайийлар пропагандиста Ю. И. Аралиева. Цо шерра аьнккар, В. И. Ленина васкеташ каьчаш а деш, Коммунистически партеи Советски паччахьалкхенох чакхйоаха ленински къаман политика, цун бахьалонаш, даьнна беркат, къаьгга масалаш а нкувлаш хьалхьенар.

Цун тІехьагІа «Къаман йистошкерча моттигашка боахамен культурни даькъе тІехьадисар дІадаккхара цу ларде къамаш дегІадаьхка хилар вІашн нийсдари» яхача темах къамаьлаш йир преподавателаша П. У. Оздоевас, Л. Х. Толдиевас.

«КъахьегамхоштІа патриотически интернациональни кхетам лучара, къамашта юкъера бувзамаш социалистически хьисапе дегІакхувлачара идейно - кхетама балха лоархІамах» дийцар училища директора заместитела А. А. Измайлова. Училища коллективе лерттІа оттабаьб кагирхошта интернациональни, патриотически кхетам балара болх, уккхаза цу гІулакха кетаьнь тайп-тайпарча мероприятех пайда ийбу. Беседаш, лекцеш ю, мехка а республика а езача моттигашка экскурсешка ух, ветеранашца, производстве хьалхалаттарашца, цІи хезача нахаца вІашагІкхетараш чакхдоах, кхыча республикашкарча коллективашца доттагІала гІулакхаш дІа-юха леладу. Цу дерригенах дукха беркат доал.

«КПСС къаман политика юкъмаччахьа йоахача буржуазни аьлдиташ дуццараштa е йоагІача критиках» лаьца къамаьл дар дешара даькъа водча заведующе Б. Б. Имагожева.

Ишта, корта бола къамаьлаш деш чакхъяьлар цар итогови конференци.

Цу дийнахьа районе иштта итогови занятеш чакхъяьлар ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» заводе, трикотажни фабрике, АТП, Пхьиленъонгий-Юрта арча алат дІачуийдеча пункте, АМООС, мельзаводе, кхычахьа.

Цига къамаьлаш даьчар теоретически дешаш практически гІулакхаца, КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленума а СССР Лакхехьарча Совета сессе а материалашца айха дувлар, гІулакх тоадара наькъаш белгалдоахар.

Н. ВЫШЕГУРОВ.

ЦХЬАН МУГІАРЕ А ЛАТТАШ ЛЕРХІАЧУНГА

1984 шера хьалхарча квартале Къулбаседа Кавказа вежарашха йолча автономни республикашта юкъе яьржа хиннача социалистически яхъа итогаш яьй

КПСС XXVI съездей цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумийн решенеш вахаре чакх а йолаш, вежарашха йолча автономни республикаша хьинаре къахьегаш чакхъяьккхар 1984 шера хьалхарча квартала программа. Рапорт делар Даьхенна ханал хьалха 1984 шера хьалхарча квартала производственни программа кхоачашъярах. Халкъа боахама доакъошка сихагІа дегІаух юкъера производство, тоаденнад экономически хьокхамаш. 1984 шера хьалхарча квартала плановш заданеш тІехкхоачашъяьй.

Къахьегама а политически а хьинар чІоагІа айденна болаш вежарашха йолча автономни республикай къахьегамхоша тІаийцар КПСС ЦК февральски апрельски (1984 ш.) Пленумий решенеш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела ков. К. У. Черненкос даь къамаьл. 1984 шера производственни коллективаша тІаийцад доккхий социалистически декхараш встречни плаш, цар тІа къаьстта чІоагІа белгалдаьккхад планагІа лаьрхІачул совгІа къахьегама обсарле цхьа процент лакхъяри арахецача продукцега дІабода мах ах процент лохбари, иштта ма могга дикагІа чурча ерригача торонех пайда ийбари — оборудоване сменность лакхъяр, производственни мощностех ма могга дикагІа пайда ийбар, зехьа йоаеш йола балха ха кІезигъяр, юкъарча производства эффективность лакхъяр, днагора-энергетически кхыйола материальни ресурсаш кхоира йола заданеш кхоачашъяр. Массе а йолча участкашка балхаш даьд дІахо а къахьегама дисциплина чІоагІъяра, организованность лакхъяра, паччахьалкхен дисциплина нийса лелайтара тІадерзадаь. Цу дерригех а хьалулаш дар дика да.

1984 шера хьалхарча деношка а дека хьинаре къахьега йолаелар производственни коллективаш, дар шоай низаш тІадерзадир ерригa плановш заданеш тІаийца социалистически декхарнши толаме кхоачаш тІехкхоачаша дара, нийслуш дола кхоачамбоацараш цхьадолча хьокканий даькъе тІехьадусиаген дІадаккхара, дІа ца луш йиса продукци юха метта а оттаеш, 1984 шерен бІарччача цхьайтталагІча пятилетках план толаме кхоачашъяра. 1984 шера хьалхара квартал дикача толамаца чакх а яккхарца, хІара коллектива сийлен декхар да ер шу чакхдаллалца хьинар лаьгІ ца долийтаra, практически гІулакхашка КПСС ЦК февральски апрельски (1984 ш.) Пленумий решенешта жоп луш.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Автономни республикий индустре болхлоша дикка тІехкхоачашъяьй продукци маьхала яккхарен дукхагІйола изделеш арахецарен 1984 шера хьалхарча квартала план. Паччахьалкхей планал совгІа итташ миллионаш соммий маьха продукци дІаккхьчар Даьхенга, Нохч-ГІалгІайчен индустре болхлошара мехкага планал совгІа дІаккхьчар 12 миллион сома маьха продукци. ХІара республике технологически прогресса а экономически потенциала а къоастамбеча индустре кертерча доакъой болхлоша хьинаре къа а хьийта баьхка-дика толамаш даьхар.

Даьхенна дика совгІат дийдир Нохч-ГІалгІайчен мехкдаьттахошa, цар планал совгІа даьккхар 35 эзар тонн «Іаьржа дошуви» 19 миллион кубически метр газ. Планал дикка дукхагІа электроэнерги, металл, машинаши оборудовани арайийцай Дагестански, Черсий-Балкхарой, Къулбаседа-ХІирий АССР-ий энергетикаша, металлургаша, машинацІъераша.

Промышленни предприятеша чІоагІа йоакхо яй халкъа эша товараш дукхагІа арахецаран ук дикагІа хилийтaран. Вай республике арахийца халкъа эша товараш соахка ук хана арахийцарел 11 процент дукхагІа хиннад, квартальни план 103 процент кхоачашъяьй. Дика толамаш даьхад цу даькъе Дагестански, Къулбаседа-ХІирий, Черсий-Балкхарой АССР-ий яІгачен кхачани промышленноста болхлоша.

Цу республикашка дерригa арахецача товарех дукхагІдараш халкъа эшаш дола товараш да.

ДукхагІа арахийцай мебель, барзкъаш, кога гІирс, трикотажни изделеш, кхачан продукташ. Дуккха шурийн промышленноста предприятеш а дукхагІа продукци арахеца йолаеннай.

Къахьегамa коллективай балха тІа бухсоцаш хьакулача керттерчарех да производства эффективность дикка лакхъяллар. Массе а йолча автономни республикашка тІехкхоачашъяьй къахьегама обсарле лакхъяра план.

Заводашка, фабрикашка, промыслашка, рудникашка дукха балхаш даьд ма могга сихагІа къахьегама обсарле дегІаккхувлаpe тІадерзадаь.

Цхьабакъда, 1984 шера хьалхарча квартала итогаша хьахьонхачох цхьайолча участкашкa предприятешкей обсаре къахьийгадац. Йолаш йолча торонех хІанз а тІехьа боагІача хьисапе пайда ийбац. цхьайолча предприятеша кхоачашъяьлац продукци маьхала яккхарен къахьегама обсарле лакхъярен 1984 шера хьалхарча квартала план. Цхьайолча предприятешка бизаьча низаца боах байтац машинашкеи оборудованехеи, материальни ресурсаш йоаеш, доагор, электроэнерги, бийдал, материалаш кхом ца беш дІаухийташ моттигаш нийслу. Уж ерригa резерваш хІанз а тІехьа юкъейоалаяна я. Цудукха юкъарча балха тІара хьокхамаш ма хетта дика дац.

Цхьайолча промышленни предприятей коллективашта тІадисар паччахьалкхен декхар, халкъа эшаш дола товараш арахецаре даькъе цхьайтталагІча пятилетка хьалхарча кхаь шера план кхоачаш ца ярах тІадиса декхар юхаметтаоттаде низ ккачанзар цар 1984 шера хьалхарча квартале а. Къахьегама обсарле планал совгІа цхьа процент лакхъяран арахецача продукцега дІабодаш бола мах ах процент лохбаран тІаийца встречни плаш кхоачашъяьлац цхьайолча предприятеша.

ХІара производственни коллективе керттерча декхарех цаІ да къахьегама обсарле лакхъяри хьаеча продукцега дІадодашдар лохдари. Пятилеткана долча гІулакха тІехьа оарцагІьаха еза хІара производственни участкера, предприятера ерригa резерваш.

ХІара республике болаш бе социалистически яхье хьалхалаттараш, хьалха латта коллективаш, бокха лоархІам болаш да цар опытах бизза пайда ийбар.

1984 ШЕРА I КВАРТАЛА ПЛАН ПРОМЫШЛЕННОСТО КХОАЧАШЪЯР

	Нохч-ГІалгІайн АССР	Къулбаседа-ХІирийн АССР	Черсий-Балкхаройн АССР	Дагестански АССР
Продукци маьхала яккхара план кхоачашъяр	102	103,3	102,8	106
Соахка ук [illegible] кхоьсчу товарни продукци дегІаяр	100,0	102,8	102,3	104,7
Къахьегама обсарле лакхъяра план [illegible] соахка ук [illegible] нийсъяча	100,3	109	104,7	104
Промышленни предприятеш	145	142	121	195
Царех продукци йохкара план кхоачаш ца ярараш	2	10	5	17

1984 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛЕ ПРОМЫШЛЕННОСТО ВАЛОВОЙ ПРОДУКЦИ МАЬХАЛЬЯККХАРА БОАРАМА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташ).

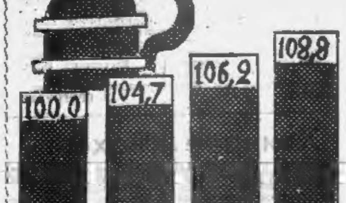

КАПИТАЛЬНИ ГІИШЛОШ ХЬАЛГЪЯР

1984 шера хьалхарча квартале капитальни гІишлош хьалъечара гІулакхаш кІезиг-дукха тоаденнад. ГІишлой организацей низаш тІадерзадаьдар производственни социально-культурни гІулакхашта йолей объекташ хьалъяра плановш кхоачашъяре. Эксплуатаце дІаезнай цхьайола лоархІамера производственни объекташ, Нохч-ГІалгІайчен водрядни гІишлой организацеша дикка тІехкхоачашъяьй шоай низаца гІишлош балхаш дара 1984 шера хьалхарча квартала план.

Къаьстта чІоагІа йоакхо яьй социально-культурни гІулакхашта йола объекташ — нaха чубаха цІеношa, школаш, больницаш, дика дІаха ха йоахча берий учреждениеш хьалъяра.

Белгалдаккха дезаш да наха чубаха цІенош эксплуатаце дІадалара 1984 шера хьалхарча квартала план Нохч-ГІалгІайн Дагестански АССР-ий гІишлой организацеша дикка тІехкхоачашъяр.

ГІишлой организацешка къахьегама дисциплина чІоагІъяра тІадерзадаь балхаш даьд, из бахьан долаш кІезигъелар зехьа йоаеш хинна балха ха. гІишлош хьалъечара болх дика вІашгІехьбаьккхар. Дукхача гІишлой организацешка лакхъеннай къахьегама обсарле. ТІа-тІа шерагІа юкъелхувлаш латт бригадни формагІа къахьегам вІашгІехьбоаккхара.

Цхьабакъда, къахьегама обсарле лакхъяра плаш кхоачашъяьлац Нохч-ГІалгІай, Дагестански, Къулбаседа-ХІирий АССР-ий гІишлоихоша.

Хоаш ма хаддара капитальни гІишлош хьалъеча хІанз а долаш да цІенхашттара кхоачамбоацараш. Бизза пайда ийбац хьоннаьча капитальни вложенех. гІишлоихоша даь балхаш во да яхаш леткъаш а дукха моттигаш нийслу. Оттаьча хана объекташ эксплуатаце дІателац.

1984 шера доккхий социалистически декхараш тІаийцад гІишлой организацей коллективаша. хІара гІишлоихочуи а хІара коллектива а сийлен гІулакх да ук декхараш толаме кхоачашдар, балха тІа дика ца йоалаш къахьегар. хІара гІишло хьалъеча нийслуча кхоачамбоацараш цІенхаштта къовсам лоттабер.

КАПИТАЛЬНИ ГІИШЛОШ ХЬАЛГЪЯРА 1984 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташ)

	Нохч-ГІалгІайн АССР	Къулбаседа-ХІирийн АССР	Черсий-Балкхаройн АССР	Дагестански АССР
Шоай низаца гІишлош балхаш дара план кхоачашъяр	104	97,8	103	98,9
Наха чубаха цІенош хьал а даь дІадалара план кхоачашъяр	190	99,8	77	141
Къахьегама обсарле лакхъяра план кхоачашъяр	97	98,5	100,5	96
Къахьегама обсарле соахка ук хана нийсъяча лакхъяр	104	104,2	104,8	101

ЮРТА БОАХАМ

Автономни республикий агропромышленни комплекса болхлоша къахьегама а политически а хьинар айденна болаш тІаийцар КПСС ЦК февральски, апрельски (1984 ш.) Пленумий решенеш, дІахо цар хьинаре къа а хьийгар Кхачан программа кхоачашъяра тІехьа.

Агропромышленни комплекса экономически проблемашта йолча Ерригсоюзни совещане тІадиллари цун рекомендацеши кхоачашъяьлза ярггйаделга тІаийцар.

1984 шера хьалхарча квартале юрта боахам дегІакхувлача дикка дукха толамаш даьхад. ДІахо а чІоагІъяьй юрта боахама материально-технически база. Колхозни-совхозни производстве шерра юкъелхувлаш латт бригадни формагІа къахьегам вІашгІехьбоаккхилга.

1984 шера хьалхарча квартале хьайбай боахам дегІакхувлара даькъе дика толамаш даьхад. Колхозни совхозни фермашка тІаьхийтад доахан, лакхъеннай хьайбай продуктивность, къе дош дола хьайбаш кІезигденнад. Цу дерригача гІулакхаша таро хилийтар дулх, шура, фуаш дукхагІа хилийта. Ерригача автономни республикий болхамашка 1983 шера хьалхарча квартале даьккхачул дукхагІа даьккхад ук шера цу юкъа дулхи шурен. Ерригача автономни республикаша толаме кхоачашъяьй паччахьалкхенга доахан, коа тІара оалхазараш, шура, фуаш дохкара 1984 шера хьалхарча квартала план. ХІаьта 1983 шера хьалхарча квартале еххачул дикка дукхагІа еккъй хьайбай массе а тейпа йола продукци.

Фермай керттерча декхарех да карагІдаьна толамаш кхы а дикагІа хилийта гІертарал совгІа, доахаш дола производственни толамаш тІа-тІа дикагІа хилийтар, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] чаш а еш.

ХІанз колхозни совхозни кхаьшка дІадуваш латт бІаьстан юкъе дукха дола ялат. ДикагІйолча агротехнически хана бІаьстан юкъе юаш йола культураш дІа а юаш, ук дІаера йолча бахкий дикал лакхъяр да цхьайтталагІча пятилетка дитьлагІча шера дІадийна ялат дика хьийкъа хьахилийтар. Ма хетта дика хьийкъа ялат хьахьилийтар из да паччахьалкхенца расчет яр, кхоачам боллаш доакъар Іаламдар — цул боккхагІа лоархІам болаш дола декхараш хьалхашка латтах юрта боахама къахьегамхошта.

1984 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛЕ КОЛХОЗАШКИ СОВХОЗАШКИ ХЬАЙБАЙ ПРОДУКЦИ ЯККХАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташ)

	Нохч-ГІалгІайн АССР	Къулбаседа-ХІирийн АССР	Черсий-Балкхаройн АССР	Дагестански АССР
Соахка ук хана нийсдича даьккха дулх	106	119	103	105
Ерригa даьккха шура соахка ук хана нийсъяча	106	103	102	108
ХІара кхоабеча Іаттагара даьккха шура — килограмм	465	644	818	394
Соахка ук хана хинначул цa нийсъяча хІара котамо тІехьара гулдаь фуаш	102	110	87	118

1984 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛЕ ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ИИЧЪЯРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташ)

	Нохч-ГІалгІайн АССР	Къулбаседа-ХІирийн АССР	Черсий-Балкхаройн АССР	Дагестански АССР
Доахан коа тІара оалхазараш	110	111	106	109
Шура	106	101	108	104
Фуаш	104	105	100,8	115
1983 шера ук хана нийсъяча хьайбай продукци иичъяра боарам				
Доахан коа тІара оалхазараш	109	117	105	108
Шура	105	106	108	104
Фуаш	104	100,8	100,8	114

ТОРГОВЛИ

Нохч-ГІалгІайн Дагестански АССР торгующи организацей коллективаша толаме кхоачашъяьй 1984 шера хьалхарча квартала розничи товарооборота план. Вай республика паччахьалкхен планагІа лаьрхІачул совгІа дениад 400 эзар совгІа сома маьха кхачан доала товараши тайп-тайпара кхачан продукташ. 1983 шера хьалхарча кварталаца нийсдича ук шера цу юкъа паччахьалкхени кооперативни торговле товарооборот, юкъара кхача а тІехьа дІалаьрхІача, вІаши дІа-хьа нийсдеча маьхашка диллача 4 процент дегІаенай. Торговле болхлоша шоай низаш тІадерзадаьд ресурсай товарооборота юкъе моттигашкара ресурсаш оазра, ийдархошта гІулакх дара боарам лахбара.

ХІаьта а торгующи организацей балха тІа хІанз а тІехьа кІезига дац нийслуш дола кхоачамбоацараш ца деш дисараши, хила ма безача боарамагІа яц бахача наха гІулакх дара культура, кхоачам боллаш юкъеувлац товарооборота моттигера ресурсаш а.

1984 шера дола доккхий социалистически декхараш тІаийцад торговле болхлоша, хІара коллектива сийлен декхар да тІаийца декхараш толаме кхоачашдар.

1984 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛА ТОВАРООБОРОТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (проценташ)

	Нохч-ГІалгІайн АССР	Къулбаседа-ХІирийн АССР	Черсий-Балкхаройн АССР	Дагестански АССР
Паччахьалкхени кооперативни розничи торговле план кхоачашъяр — ерригa а	101	97,9	99,7	100,9
Цу даькъе: розничи товарооборот	100,5	97,8	99,7	100,6
юкъарча кхачай товарооборот	103	99,1	100,1	108,5

БЫТА СЛУЖБА

Автономни республикий быта службе болхлоша шоай низаш тІадерзадаьд оттаьь плаиаш толаме кхоачашъяра, бахача наха деш дола гІулакхаш дукхагІа хилийтара.

Ерригача автономни республикашка 1983 шера даьрел дикка дукхагІа бытовой гІулакхаш даьд ук шера цу юкъа городашка а юрташка а бахача наха. Цхьабакъда, эггара дукхагІа бытовой гІулакхаш даьд Черсий-Балкхаройн Дагестански АССР быта службе болхлоша. ХІаьта а бытовой гІулакхаш бахача наха дара, дукхагІа городашка, къаьстта юрташка бахача наха дара хьалхашка латта декхараш кхоачашдац быта службе болхлоша. КІезига бытовой гІулакхаш ду дукха нах бахача пункташка, моттигаш нийслу йиллача хана заказаш кхоачаш ца деш е кхоачашдаьраш а во делаш. ХІанз а тІехьа эсала дегІаенай бытовой гІулакхаш деча предприятей сеть.

1984 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛЕ БАХАЧА НАХА БЫТОВОЙ ГІУЛАКХАШ ДАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

	Нохч-ГІалгІайн АССР	Къулбаседа-ХІирийн АССР	Черсий-Балкхаройн АССР	Дагестански АССР
Бытовой гІулакхаш дара план кхоачашъяр — ерригa а	93	101	106	100,3
Соахка ук хана хинначуца нийсъяча ерригa а	105	105	112	113
цу даькъе: юрташка	96	104	113	111

1984 ШЕРА I КВАРТАЛЕ ШУРА ЯККХАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (дІадахача шера цу хана нийсдича проценташ).

Ший гӀулакхах бӀубенна ва

— Ер ве тха районе эггара дикагӀа хьажкӀаш лелавеш волу механизатор, — аьлар соьгахьа хьо а вийраэ Ачхой-Мартановски районан халкъе тӀалхьошан комитета председатела Цечоев Висангире, цхьа безаме сег ший кабинета хьача а веана, салам деннечул тӀехьагӀа.

Мила вайзар сона «Лермонтовский» совхоза толамагӀаволу механизатор Закаев Леча.

Дукха за я Закаев шийна езаенна кьажкӀаш хьалкхаю. Нийса а хургда боккъонца воле говзанч из ва аьлча. Тхьо шу соагӀа за я дукхьал цу цхьен совхозе из культура хьалкхеш цо кьахьега. ХӀаьта цхьа шу дӀа а дахийтадаш цо кулгалдеш йолча звенос пленагӀа яха йоагӀерал шозза дукхагӀа хьажкӀаш це йоахаш.

Цун ноакъосташан цон кьепкхедаь а печчахьалхенгӀа дакха а доле влет тахан лерӀа эггара дукха хургда. Селла доизе беркат дахьинад мерадьтташен маьлха зӀенарашен бос хувцабаьча Лечий кулгех.

ХоттӀем дика лург ма бий дина цӀекха а сатийна вилац Закаев. Цо дика кхетаду кьахьегаргон доалдерган хьежина мара из культуре кьийкхе цо хуйнига. Цудухьа боккъонца эскон а хинна дӀаэттад Лечий а цун ноакъостий а дерригӀа балхаш агротехнически боккъонаше дӀа ма даххера чаккхдаккхига. Из да хоттам геттаре во болаш денача шере а 50 центнерал кӀезигагӀа йоцаш хӀара гектаре тӀера цун звенос хьажкӀаш чуяьхьига.

Укх шера 300 гектаре тӀа хьалкхеш Закаев звенос хьажкӀаш. ХӀанз уж дӀаюаш болх из ше юкъе а волаш цун звеноцаре механизатораш Джамбулатов Ахьмад, Эстамиров Султан, Тутзанов Iумар. ХьажкӀаш дика хьуабьаьре лаьттабийцарца дувзаденна белгал хьалхе а лерттӀа чаккхдьевад болхлоша. Къастта бокхьа тербнам тӀабехийтаб органически минеральни удобренешца лаьтта хьалдера, тӀоадал Iоаеш ший ламанха мехкаш дагара, кха нийсдаш пленирована ара, дӀаере дикача фух йола тьакӀаш Iалешьяра.

ДӀадахача шере хӀара гектаре 56,7 центнер хьажкӀаш ехьар Закаев звенос, пленагӀа яха йоагӀерашь 29 центнер йолаш. Укх шера а мутта ум дика хьийкъа хилийта лерзӀаш ва йоккха балхе опыт йолаш вола механизатор.

Дукхача шерашка вай Дахе экономически цацильнии догӀабеллича доккхий хӀамаш кхаргӀдуваш кьахьегарах Закаев Лечийга Ленина, Октябрьски Революце, Кьахьегама ЦӀеча Байракха, Кьахьегама Сийлен II, III степени орденаш енна.

Общественни вахаре а доккха дакъа лоац гӀорадьнийча механизатора. Из ве КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома член, КПСС райкома бюро член, шоай совхоза партконо, профкома член. Ачхой - Мартановский района кьахьегамхоша Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхьарча Совета депутаталле а харжаб Закаев Леча.

Дикача дезалий да а ва из. Цон цун цӀенинас Язийтан хьалкхедаь а хаккхадена а зорхӀ бар да. Царах цхьа вай Советски Эскаре гӀулакх деш ва зӀаьта воваш деша бегӀе.

...Мыьлзон механ боахьача юкъе тӀа безама велакъежар а летташ, дӀахо йоаж хана лакха тхонхама гойта а дикагӀа кьахьега а уйле дег чу йолаш тхоцара кьахьстар ма сий доле механизатор.

С. АУШЕВ.

СУРТА ТӀА: Закаев Леча (аьтьаререр) цун звеноцаре механизатораш.

3. БАТЧАЕВА сурт.

БРИГАДНИ ФОРМА: ОПЫТИ ПРОБЛЕМАШИ

ВӀАШИ ДАГАБУВЛАШ ХИЛЧА

Кхьаметтал кьабеннача боккийча хаза а дагадергӀаш, миттал хӀеччий хьина бӀаьсти ена шу. Цхьаза Iуйранне самукхьадоахаш, цхьатарра белха аребарга механизаторий догӀоттийташ малз хьакьад, хӀаьта ди деккьийга кхоачача хана, цӀахха, мичара баьлар ца хоаш, кхьаметтал уллуйра хӀама а бӀарга ца гуш, дом гӀаттабий мух боал.

Февраль, баьшш март боллуча йоккха хаьо зӀакттар районе кхаьш лаладераштта. Шийх кӀиранна чӀоагӀа хьийкхача механо геттарӀ докъаднга вашта а тӀоадал кӀезига йоаллаш вина лаьттам. Цу заланга дӀьюсе кхаза ваьш ер вэарконун ярига опыт, гоевал. ХӀаьта нах кот а баьлар.

Дом гӀаттабеш баьнича мико дзь за волуш дар Ленина цӀерагӀча колхозе а. ХӀалкхьдар 600 соагӀача гектара тӀа хинна гурахьа дӀадийна хьалташ.

Колхоза правление, парткомо наха хьайхашка белхар оттадир: доадаьна хьатешта миттал лоацоча зӀна бӀаьстан юкьа юз культураш дӀаювалга. Ленина цӀерагӀа колхоз — дукха доакъош дола боалаш, цхьабакъда, цун керттера лостам — хьайбаш леладелга. 60 эзар соагӀча жӀана, 3000 гергача бежана, хьахкарчашта тоьаргдоаш доакъар Iаьпдаьта атта гӀулакх дац. Цудукъа хӀанзаа дехш оттаду хьетӀадбагӀа Iа даккдарах дола деш.

Ер шу долалуш бригадни подряда тӀа дахьнад механизированни боахамаш. Цу юкьа дӀахтар дукха за еш а, балха кердача формаз кулеш дола дикадераш зӀанзар а гуш да. Цхьа хӀара соагӀа за мера эшанзар механизатораш та гурахьа бийна мукх боабаьча 420 гектар лаьттан юккьерче моттигӀашка дӀабаргаш тӀера влет геттара дейна 100 гектар юза акха хийчьйраш. Цу тӀа а, сага сег сизаш тӀама дацар. Матотраде хӀара члена хов, тахан дӀечекх ма доаккхаш ше метьаргӀа дитаргахеана ерригача отрада гӀулакхацта Iаткъаргдолга.

Боахама йоккхагӀйоача агрономаша Любова Александровна Семенова кьемал ду аз. БӀубенна дувц цо бӀаьстан юкьа хьаьмара балхаш мишта лел, белгалбьинарий цӀераш боаш, цо тхоьабеш битанзар балзаш кхьохкарах я.

— Бригадни подряд, фуд цо тхона лур? Тхона цо дукха хӀама лу. Цхьа масал доаладергда аз. № 1 болча мехотраде механизатора Ивачев Сергея трактор бонх ца беш сецар. Бокха дӀечу а лаьлла, паргӀатте тоаеш балла мара ца везаш ма ерий из. Вашта, бригадни подряда тӀа довллалеьа каст-каста мишта хулаш а дар из. Мишта лаьттиг нийсьйенна, механизатора шоай материально эшадела хӀама дацар, хьадоагӀеш аванс да, хӀаьта мастерске ваграрчул аттагӀа а ма дай болх беш. Трактор тоейта ремонтникашта а йита, цхьан юкьа сеттьнина зилар Сергейе, цига а баьар болх во. Уножано масалаш дукха а доаладе йищ а боахаьара.

— Тахана гӀулакхацаре саго аьаьматтига бустам малагӀа бай малагӀча принципах кьастаде йиш я: сага болх чам болаш бу е ди сайранга дихьича аьш сагата воацаш бу? Бетта-бетта 150 сом аванс эзду хӀара механизатора. Цхьабар тӀагӀаттта болх а беш из дакха гӀерташ хул, хӀаьта вашто дукха [illegible] бу болх.

— Кьахьегама дакъа лоацаре коэффициент тӀакха! Дукхьад цу [illegible] дахьна [illegible] Цхьахза масал доаладерга аз, — боах цо.

— Март болх тха мехотрадаша бетта баьна балха ата гаш йир оаза. Массаза а тулеш ма дара, экономистаща механизаторашта хьалмашка Iоаххар расчёташ де лийрхӀараш малагӀа балхаш оттад. Доареш малагӀаш да, хвачамбоацараш мехе дуалйтад, хьаьнала кьахьийга мехтиг малагӀа я. Цу дешица бебаша йолаш уйла йолаш белаш бацар цу собранешка. Механизатораш шоаш праттичекан кьордар хӀарена боаз.

Нагахьа санна кьахьегама дакъа лоацаре коэффициент услевица цхьа единица а лердзӀа хьайийцача механизатораш Мусаев Камила 1,1 эзар из, хий дехкарий К. Юзмиевеш, А. Келтунов — из эв, цхьабакъда, трактористашта С. Аибердиевеш В. Викенцевен кӀарамина 0,6 кхолмаш Iолосъьеьр из. ХӀаьта кьахьегама мел дакъа лоаи кхоостадеш кхьнераш механизатораш шоаш бар. Цун тӀехьагӀа гайтал балхаца мекъал.

№ 2 болча мехотрада воллентна боахама ерригача механизированни корпуса дег лоарйӀаш я, лархӀа е йоагӀаш. Дукхаза шераш хьалхагӀа ден болх беш ба укхаза ордени кавалераш, сийлахьа колхозой В. П. Пономаренко, Л. К. Бадин, С. Хаджимурадов, Н. Еремяпов, дукха кхьбераш.

Укх деношка бӀаьстан юкьа ва культураш дӀайийна боалаш ба механизатораш. ХӀанзаре а дӀабийна баьнна 52 гектар горох, 36 гектар шам, 62 гектар вӀашагӀьаьнь гарахм шийн. Нагахьа санна фу цо тоьаргаш кӀезиг-дукха тӀехьабьанна мара хӀамаш дӀаере белзаш чаккхдаьнна хургдар.

...Нагахьа санна геттара Iуйрийна кхаьша гӀолла гобаьехкача, наха кьахьегамза йола участок корейдоагӀа тамаш я. ДӀа шоай агрегаташ йоалаш боагӀа Казиев Хьамид, Ахмедов Ярып, хӀаьта дакъагӀа фуна лаьрхӀа дӀайийначе пюнерие участкеш нагареш орерча чӀагӀаш цӀенанна беш лерт Григорий Бочин, Евгений Храмых, Николай Воробьев. ХӀаьта кӀезига кхи а дӀахо ваьлча, гурахь бийнача мехкка 40 гектар долча кхьй тӀа вегетационни хий дийла боалаш лерт хий дехкараш Михаил Молочков, Александр Черноярский, Андрей Калянец, кхьбераш.

Массане а барт тайна, дика вӀашатӀехьбаьнна бу болх. ВӀашн дага а буалаш кхоачадеш мо зулий эшаш дола доккха гӀулакх.

В. КОВАЛЕНКО,
«Строитель коммунизма» газета редактор.
Шелковски район.

ДОДЗОЛ ДОХЬЯН

НРБ. «Добруджа» — из цӀа а Албена яхача Iаьрмоча форда йистерча курорте хьалъьйча кердача отель. Из хьалъечча дакъа лаьцад польски гӀишлонхоша.

Лоацача хана дунеи халкьашта могӀера туриш дӀаIацра дуне тӀа хьалкхарех цхьа мотиг дӀалоацадоа форда йохк а хинна дӀаэттай Болгари. ТӀехьна бӀаьш отелаш, кемпингаш, мотелаш хьайкхьлай республика форда йистерча лоамашкарчи курорташка, минеральни хий дукдуалача хьастанте юкьа.

БТА — ТАСС сурт.

ЦӀаккха а диццлургдоацар

КӀай Дунаец яха Iалламате хоза юртилг. Татры йала лоама боахаша уйле мишта хоза Поронин балаш йола курорт, Польше эттара йоккхагӀа йола В. И. Ленина музей йола Краков яха кьаьна город. Н. К. Крупскаяца цхьана 1912 — 1914 шерашка укхаза воаш дукха статьяш, заметкаш, полемически выступленеш, рецензеш язъяьй Владимир Ильича Ленина. Польски лаьтта дунен тӀа даьннад «Кхо источники марксизма шоаех лаьтта кхо лакъен», «Кьама дӀий начахьалйе хьаьра йолча бокъонех», марксизма гаиза юкьа йоккха моттиг доацаш дола кхы балхаш.

Тополева яхача Краковерча улица тӀара № 5 йола цӀеногш. Укхаза, кьаьнача архитектура хьалльнь йолча шозза вӀаштӀара аьча особняка чу я В. И. Ленина музей.

— ТӀа-тӀа чоелхангӀа хулаш боагӀа тха музея болх, — дувц Iилман белахоча М. Урбанчика. — Тхо дагӀац экскурсанташ тхоай залашка хьечубахкарга хьежаш. Министерствашка а йица тхоаш ух тхо школашка, предприятешка, учрежденешка, тӀеме доаькъеше.

КӀезига дац музея балхахой йоакхо а ваш йола хӀамаш, цхьабакьда, цар хӀаьта а боккха тераам тӀаухийт Iалма-тоххама балха. Хоаш да, масала, Польшера ше дӀаводаш, КӀайча Дунайце Ленина цхьа тоина хиллал дола книжкаш, брошюраш, газетий комплекташ, документаш чуоахие папкаш, статьяш йита хилар. Цу материалий цкьаьдоьа лаьта хьакорадаль, цхьабакьда, кхы а хӀамаш йисай лаха езаш.

Краков вахача хана Iальмате дукха гӀулакхаш де дезаш хиннад Владимир Ильича, — йоаз музея балхахоша. Цхьаьнка а лоархӀаме событи ца йита тӀертор из терахам тӀа ца боххийташ, дийхача наха доаладаш йора. Хоаш да, Ленини Крупскаяли Россе политически дешашта лийпа боахкараштта гӀо дара йолча Краковски союза юкьеболхаш хинна хилар. Воеводски архивашка кхайкола документаш чӀоагӀа Iоандеш ба музея балхахой. Царва хайнад, союз Краковеч гӀулакхаш лоацаь ца Iеш, Европан Американ дукхача мехкашка филиалаш а йолаш хина хилар. Цу тӀа а гучадаьнна шие хӀама: органезаце чоаний силлашка тӀа 148, 149 номерех дӀаязъяь УльяновгӀар тайпан цӀа хинна хилар. Цул нӀезагӀа гӀадбегӀаьар шеракьча хьалха на дола хоаш ца хиннача Россе политически дешашта чубоахкарашта гӀо дара йолча Краковски союза деятелашка Н. К. Крупскаяс дахийта хинна письмо. Краков чӀоагӀа сатувсаш бар КПСС ЦК марксизма - ленинизма Института хоп дайтарга. Дукха ха йоацаш цигара хоам кхаьчар. Цу тӀа бальдора из письмо боккъонца Надежда Константиновнас даьдь хинна а ца Iеш, из хӀанзалца йолча хана историнашта дола хоаш хинна ца хилар а.

Ха чекха дӀайода. ХӀанзарча хьешадарераш кӀаьд да хуш тӀехьадолх хьаьнийрашта. «Цудухьа тӀа декхар да, — дувц сойа музее. — 1912 — 1914 шерашка польскийча лаьтта хьаьча хана Владимир Ильича гонахье мел хинна хӀама юхахьадар. Из хӀама де лаьрхӀа музей мийчад Парижара хьабахийнча хана цхьан юкъа УльяновгӀар беьха Королевай Ядвига улица тӀара № 41 йола (хьалха Звежинец яхача улица тӀа, № 218) шозза вӀаштӀара дзь доккха доаца цӀеноги. ХӀанз тха филиал я цу цӀеношка.

ШоллагӀча этажа тӀа чӀоагӀа терам тӀа а бахийта юхахьалйа чоалхане йоиле цӀенгӀе, мебель, цхьоагӀа тӀа — «Краковски болхлой болажцара Ленина бувзамаш» яха дилл болх беш йола выставка. Цул соагӀа, укхаза я XX-гӀа бӀаьшере йоллейнача хьна, 1912 шера даьний Парижера хьачахьче Владимир Ильичай Надежда Константиновнай лен бӀаргонни Звежинеца жилой массив мишта хина хьаготташ йола экспозици.

Из де — Краковв йолча хана В. И. Ленина хинна обстановка юхахьалра — лаьрхӀа я даха шу чаккхдоалла льнийна польски изданей выставка. Из кийтьеш дукхача беттешка эша хӀамаш тӀагӀертта лаха дийзар Польша библиотекашкарен архивашкарен, ПОРП ЦК Центральни архив, Польски Iилмай академе библиотека, дукха шоай доалахьа коллекцеш йолча наха чӀоагӀа гӀулакх дир тхона. Цхьана вийзаш тӀа а уйхийташ гулъяй Iалламате йоккха материал. Цо чулоац аьрдехьарча назий кепа йоазув, подпольни газеташ, хӀаьта ишта буржуазни газеташ.

Из болх беш лаьттача хана хьахийр цу шерашка арайийнна недалаш специфически бӀашере йолаенача хана городий улицаш тӀа даим латташ хиннача кругленаш ожаш хиннача специфически ирсккий хьасаперча мисланнгш дӀахьувкхера идея. Дагалеха из хӀама де вӀаштӀехьдаьялар, амма дима за йиннар ерригача Краковв чӀоагӀа кьахьийтача питт йоде норалязар кьаьна киоск...

Музее хьалий марпий, цу даьье уникальни ерий, оилда коллекци а йолаш йола «Ленин филателе» яха выставка. Эттера боккхагӀча маьже я Советски Союзере елача 320 марках латта комплект. Тераме тӀаоаш я Югославере, ЧССР, Гвинеере, Бурундера почтови миниатюраш. Цул совгӀа, музее гулъяь а эттера йоккхагӀчарех цаӀ йола Ленина сурташ тӀалаттача модели коллекци. Укхаза кӀезига дац картинаш, гравюраш.

Ленин вай 114 шу дузаш керда хӀамаш кхаьчар музее. Царна юкъа да 1918 шера Ф. Выгжинальске яздаь «Революционни шахз» яха картина, массеха кхы произведени.

Музея балхалоша Ленин ваь 114 шу дузаш Варшаве валаш вола Бо леслав Сюковски дайхар: из член РСДРП, Зимни дворец штурм ярхаза цаӀ. Дунен шоллагӀа тӀема йолча хана партизански военни госпиталий лор хиннав, хӀаьта хӀана, ше ха яха сов воллашехьа, польско-советски доттагӀала общества активист ва. Дукхаза Ленина даьча кьамаьлашка лаьрхӀа волча цо ца дийцача малла Октябре, баьча гӀерадаш дувзаденча историех дуьццаргдар!

Анатолий ШАПОВАЛОВ,
ТАСС корр.

Краков — Варшава.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГӀАНАРА НОМЕР

Кена а тела, аральнийн КПСС Нохч - ГӀалгӀай обкома пропагандан агитацен отдела «Агитатора блокнота» аргӀанара номер. Из хьаелалу «Iа кьахьегама юкьеде́хьа дакъа» яхача редакционни статьяца. Дунен халкъашта юкъерча солидарноста Дена — 1-ча Майна хетаяь я «ЦхьоагӀоя, кьахьегама, машара зӀей» яха статья.

5 мае вай мехна дездерга кепайоаш Ди, хӀаьта 7 мае — радио Ди. Цу довр. хӀамеча датех лаьца я НГӀАССР журналистий Союза правлене бехктокхамеча секретара В. Валасиниовен Грозненски радиоула начальника заместителя Я. Хасаповен кийчъяь материалаш.

КПСС обкома лектора, Сийлахь-боккхача Даймехка тӀема ветерана П. Яськов язъяьй «Историе урокаш» яха статья. Цу тӀа автора дувц шоаш мишта дьаккхар котало.

«Хьайбай боахама — ударни фронт» яхача рубрикана кхаь «ТӀагӀертта могӀарехулла кердадар, хьалхалаьттарашка норашкадаша кийчъяь облсовпрофа отдела заведующе П. Вусеев. «Лоаман кхаера иах» яхаш я Iаламцарча безамах лаьца П. Руснна язъяь зарисовка.

Новкъостал дех

ЛЕРТТӀА ЛЕЛАЦ ТРАНСПОРТ

ТкъоалагӀа бӀашере — автомобилий бӀашере, баьлаш да. Ма дарра дийцача, из да а да мишта. ХӀана аьлча, цхьа ди дӀаоацаш цу комфортабельни, сихха лелача автотранспортах вай пайда ца оцаш. Из йоацаш ше мишта вахаргва, аьнна хеташ, чӀоагӀа дӀаIемав цунга саг.

Цхьабакьда, Назрановски района СурхотӀа бахача нах, халахета а, каст-каста ди доагӀа автобус бӀарга йоарга доадоахаш. Цхьайолча хана, къаьстта Iуйрийнарча сахьаташка, юрта кхача йоккха проблема хул. Назрань — Сурхохи яхача маршрутах лела автобус, цхьаза дӀалла ший лине тӀа ара ца йоалаш а юс. ХӀаьта аральлча а каст-каста йохаш моттигаш нийслу. Цудухьа автобус графикагӀа дикка тӀехьа а лаьле мара ягӀац автостанце хӀатӀа. Тхона магац кхетаде цун балхан малагӀа да: е водителаш ревза бац СурхотӀа лелача маршрутагӀа болх бе, е Назрановски АТП диспетчераша шоай декхар лерттӀа кхоачаш ца дарах дус из гӀулакх юкьатӀа.

Юрта бахача нахана автобус мел эш, из хӀалахьа графикагӀа лелар мел лоархӀаш да дувца а веаш. ХӀана халла. СурхотӀа бахача нахал соагӀа, укхаза хӀара дийнахьа шоай балха моттиге хьаухаш Шаукаша ба района кхыча юрташка, город Назрание бахаш бола школий хьехархой, медицински болхлой, юрта кхача организацешка болх беш бола нах. ХӀаьта парна массанена СурхотӀа хьакхача торо йоле транспорт цаI мара яц — маршрутни автобус. ТӀакха, из ца йоагӀаш йисача дийнахьа, Баку — Ростов яхача трасса тӀарча перекрестке ара а баьле, наькъа тӀа нийсъенача мелагӀча машина тӀа а хайше юрта кхача безаш хул уш. Из бахьан долаш, каст-каста нах балкашта тӀехьабуваш хьаькаш моттигаш нийслу.

Цудухьа оаха дех, СурхотӀа шийн расписанех автобус лелийтар.

К. МАРЗИЕВ.
Х. АУШЕВ,
Т. ИСМАИЛОВ,
И. МАРЗАГАНОВ,
С. ШАНХОЕВА.
Назрановски района СурхотӀарча № 2 йолча юккъерча школа хьехархой.

Д. САГОВА,
цу юрта медпункта болхло.

Оаха яздаьчун лерагӀа

«АВТОБУСАГА ХЬЕЖАШ»

Укх шера 1-ча апреле «Сердало» газета тӀа арадаьлача «Автобусага хьежаш» яхача статья тӀа дувцар района массанерсий автотранспорто болх во бу, яхаш. Назрановски трикотажни фабрика болхлой кхьажо тӀа хийдар балхахина.

Из статья Назрановски АТП партийни организаце бюро заседани йийцай, хӀаьта кхачачамбоацараш дӀадахарa мел де делар белгалдаьд. Трикотажни фабрика гӀулакх деча автобусашта массийа а тӀахьоэли лоаттабар тӀадилад автоотрада начальника Р. Парчиевен ноккхагӀболча диспетчера М. Галмеевен. Цул совгӀа, дӀачӀоагӀдаь ерригача а маршруташта тӀахьоэли лоаттабара бехктокхае бола АТП болхлой.

Карабулаке, Плиево, Верхски, Альти-Юрта гӀолла чаккхйоалаш лелаш йола «Назрань — Яндаре» яха автобус венсеяр дукхаь хьелдаргьа «Назрань — Яндаре» яха цхьавкий цхьа маршрут. Из леларгйи «Баку — Ростов» яхача трасса тӀа гӀолла.

М. ЗУРАБОВ,
Назрановски райисполкома председатель.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОН 40 ШУ ДУЗАШ

ЭСКАРЕ — ТОЛАШАГӀБАРАШ

СССР граждански декхарийла из Советски вахьалехкий хьаштам лорадe, цуй мехи сийя чӀоагӀдера йоалле е.

Социалистически Даймехк лорабе СССР хӀара гражданина сийлен декхар да.

(СССР Конституце 62 Статья).

Ленински парте, советски халкъа дерригӀа гӀулакхаш тахан парте XXVI съезда, цул тӀехьагӀа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш, КПСС ЦК Генеральни секретара ноакъоста К. У. Черненкос даьча кьамаьлашка енна установкаш кхоачашъяра тӀадерзадаь да. Уж сийлахь - доккхий лерхӀараш толаме кхоачашдаре чӀоагӀа машар еш, социализмана карагӀдьинараш империализма цун гӀончийн агрессивни гӀулакхех тешаме лораде деза.

Шоашта тӀера бехктокхам бизза кхета а беш, Советски Герзашцарча Низаша кхоачашду социалистически Даймохк лорабара дола шоай конституционни декхар. ХӀанз «Фе хила, социализмана карагӀдьинараш лораде кийча хила!» яхаш дешаз а йолаш йоаркаьлча социалистически яхьа хьалхара атал чаккхйоалаш лаьтт СССР Герзашцарча Низашка. Лаьттан тӀа, фега, форда тӀа тӀема гӀулакхаш лаккхача боарамо Iомадар, техникех герах карадерзадар — йишта да бӀухошта тӀагӀертта кьахьегарах хьахкина хӀамаш.

Героя низаца вай Даьхе лораерий, мугӀарешка атта доаца тӀема гӀулакх дийна кхоачашдаш ба Нохч-ГӀалгӀайчен вижалаш а. Советски Союза Турпала медаль ларца белгалъяьнихай Аушев Султана Руслана тӀема майрал, хӀаьта къонахчали майрали гойтарах соагӀаташ тийннад кхыча бӀухошта а: ЦӀеча Седкъа орден — Сербиев Магомед Алиевича, «За отвагу» яха медаль — Хатуев Али Сайрудиновичан Айтаев Олег Хусейновичан, «За боевые заслуги» яха медаль — Осипов Александр Георгиевича. БӀун доаньой командираша барнал оалаш письмош кхаьчад вӀашагӀболча сержанта Воробьев Владимир Валентиновича, мугӀарерча Гребенщиков Сергей Владимировичен Алиев Сергей Султановичен даьшка. ТӀема говзал лахкьярах хӀара шера доаца хинаш яха отпуске бояхийт 250 соагӀа эскархой.

Шийн вахар даим СССР Герзашцарча Низашца дувза лаьрхӀад Гикаловски юкьера школа чаккхьайнахача Неткачев Евгене. Каспийски Краснознаменни лакхерча тӀема - форда училища курсант ва из. Училищерча дикагӀболча курсанташца цхьана чӀоагӀа лаьрхӀав из. Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 66 шу дузача дийнахьа ЦӀеча майдан тӀа хиннача тӀема пераде дакъа лаца вийтарца.

Дукха а дукхагӀа бола хургбола тӀемахой тӀатеIаш цӀенкашттан кийчбу Герзашцарча Низашка гӀулакх де. Масала, тӀема гӀулакхаш лакьанца Iомадеча отличникаш ба Абдулкадыров Саид Бекмурзаевичи Юсупов Саид Дамаловичи, спорта тӀема - прикладной тайпашта тӀехдина толамаш доах Кулиев Василий Парфирьевичан Харитонов Андрей Александровичен.

ХӀара шера Советски Герзашцарча Низашка гӀулакх де ух дукхагӀа дийша, идейни физически чӀоагӀа хилара лакхера технически кийчо йолаш бола кагий нах. Масала, хӀанз республикера эскаре гӀулакх де хувларех 80 процент соагӀа бараш лакхерси юкьерки образовани йолаш ба, хӀара кхоалагӀчун кӀана яьнна ДОСААФ-а деша организацешца Iомаьь специальность я, 62 процента — спортивни разрядаш, 92 процента — ГТО значокаш.

Толамаш доккхагӀа доах эскаре гӀулакх 26 кагий нах кийчбеча хаддалаш лаьрхӀаш партийни, комсомольски, профсоюзни организацеш, ДОСААФ-а комитеташ, военни комиссариаташ хьокача моттигашка. Из тайпа болх дика а вӀаши догабоалаш а бу Старопромысловски, Ленински, Гудермесски, Наурски районашка. Дикка тӀоалуш богӀа из Веденски, Заводской, Шалински районашка. Укхаза шерра цайда ба тӀемапатриотически кхетам балара бе-беча формех. Эскаре гӀулакх де баха кагий нах кийчбара боарам лакхбара хаддаиза болх бу. Эскаре гӀулакх да тӀоргбола кагий нах дикагӀа кийчбара тӀема-патриотически балха боарам лакхбара дукха делеча социалистически яхьа кхоашка толашагӀа хиннача Старопромысловски районни военни комиссариата КПСС областной комитета, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхьарча Совета Президиумен Министрий Советан карара-кара тела ЦӀе байрах еннад.

Эскаре хеха ха йоацача ха йолчен кагирхошта лоархӀамеи чулоацам дика болаш болх бу «Красный молот» яхача, В. И. Ленина цӀерагӀчен заводашка, Гудермесски депо, Грознерча №№ 11, 12, 13, 17, 23, 37, 47, йолча юкьерча школашка, кооперативни техникуме, №№ 4, 9 йолча профтехучилищашка, Сунженски района Нестеровски юкьерча школе, Наурски, Надтеречни, Шалински районий дукхача школашка. Укхаза лаьрхӀа делабу из болх «Патриот», «Хургвола тӀемахо» яхача клубашка.

Клубий балха юкъе дакъа лоацача хана хургболча тӀемахоша дадуат дит тохадойтташ доача тӀемен кьахьегаш ветеранаш дувцараша, Герзашцарча Низашка гӀулакх деш болча тӀемашца вӀашагӀбеттаду, военни уставаш, кхувса тераз Iомаду. Клубий программашкара китта граждански Сийлахь - боккхача Даймехкен тӀемий турпалех, гӀорбаннача полководцех.

«Патриот», «Хургвола тӀемахо» яхача клубаша чаккхйоахача тӀема - патриотически мероприятешка доккха дакъа лоац партийни комсомольски организацей, военни комиссариатий викалаш, хьехархоша, преподавателашка, оапасерча вожараша, республикерча шин хелача наха.

Укх тӀехьарча шерашка республикере дика трашки а хиннa дӀаэттад городашка Волгограде, Севастополе, Бресте. ЗӀамигача лаьтта, Хатыне революционни тӀемий сийлен моттигашка гӀолла ечa, воадалинч кагирхоша дакъа лацар. Вешта, Нохч-ГӀалгӀай АССР-е а дукха ма йий сийлахьа моттигаш. Цу тайпара 104 моттиг я укхаза граждански Сийлахь - боккха Даймехкен тӀемаш дагадохийташ, 130 соагӀа памятникии обелиски гӀа. Алхха «Вахты памяти» яхача майски денешка тӀема сийлен цу моттигашка боагӀа республикера итташ эзараш кхоа граждалаш.

Кагирхошта патриотически кхетам баларен Герзашцарча Низашка гӀулаш де уж кийчбарен гӀулакха боккхача лоархӀаме да юкьерча школай, техникумий, профессионально - технически училищай дешархоша кьинаре дакъа а доацаш чаккхдоахаш дола «Зарница», «Орленок» яха тӀема-спортивни ловзараш. Уж чаккхдахара доккха новкьостал ду республика территоре тӀа лаьтта бӀув доалвой тӀемахоши, партийни советски органий викалаша.

Кагирхошта тӀема - патриотически кхетам баларца юкьаеяна бола мелагӀа мероприятий лоархӀаме яц районни военни комиссариаташа вӀашагӀьехка гӀон комитеташ царна юкье дакъа лоацаш ца кул. Цар новкъостала хов моттигашка гӀулакхаш малагӀча хьал тӀа да, кхоачакхбоацараш гучадоаш, парте, комсомола районни комитеташка, районни исполнительни комитеташка юца оттаь предложенеш кийчъю, тӀанийца решенеш мишта кхоачашъю тхьалаш тӀалашеш лоаттабу. ТӀема гӀулакх дӀ тӀоргбола кагий нах Iомабеча бе-беча сферашка дакъа лоаш запасерча отставнерчча шин эзар соагӀча епсараша, тӀемий кьахьегамен ветеранашна.

Республикера вӀаштӀехьдаьнкхад предприятей, учреждений, колхозий, совхозий коллективаш шоай викалаш эскаре гӀулакх де бохийтача хана эшшача тайпара ух кийчбара хьалхара моральни бехктокхаме оттавеш дола гӀулакх. Партийни комсомольски организацеша долла хӀама ду бӀувхой бувзам шоай кьахьегама коллективашцара ца хадийтаре. Шоай письмошка цар хетт мехкахоша эскаре гӀулакх мишта ду, хӀаьта киттаза хоам бу, шоай производственни толамех, уж толамаш гӀулакх даь а бьинна тӀемахой запасе бахийтачул тӀехьагӀа шоай коллективашка кьахьега юхабоагӀе кхы а доккхагӀа хургхиларах.

Цу дерригача хӀамашца, шеко йоацаш, новкьостал ду сийлахьча революционни, тӀема, кьахьстама традицей хам бергболаш, Даьхе бахьан долаш денале гӀулакхаш гойта кийча хургболаш, СССР Герзашцарча Низашца дукха дезаргдолаш, хӀаьта керттердар — социализмана карагӀдьинараш, советски халкъа маьрша хьаьнала кьахьегам лорабара декхар кхоачашдаза дергдоацаш сийлахьех хилар чӀоагӀа кхетадергдолаш кагий нах хьалкхебер.

Баьдар аьлча, кагирхошта юкъе беча тӀема - патриотически идейно - кхетамен балха тӀа толамаш доккхагӀа дахара, партийни, комсомольски, профсоюзни организацешка уйла дукхагӀа тӀаахийта еза цу дешашта, Герзашцарча Низашка гӀулакх де нагирхой кийчбара декхараш. «Массане а эскаре гӀулакх де декхарийла хилларах» долча СССР законо дӀадехараш кхоачашделга предприятешка кьахьегама овсарле лайхьярах е дешара заведенешкех школашкен дика дешарах долча дешашта нийсса дувца деза. Школай дешара заведенеи дешара - материальни база дика чӀоагӀъйиза еза.

Укх деношка «Массане а эскаре гӀулакх де декхарийла хилларах» долча законега хьажжа граждалаш аргӀанна тӀахьеха болабьюб боккьонца дола эскаре гӀулакх де. Печчахьалкхен лоархӀамеча цу балхо республика военни комиссариаташкара, партийни советски органашкара дӀадех из нийсса уйла язь вӀаштӀехьбоаккхилга.

Дунен халкъашта юкъера кхоам чӀоагӀа ербенача, США оагӀонгахьара тӀема кхераш дукхагӀа хиннача хьаланашка вай парте дийза дарг мел доацар ду Советски Герзашцарча Низий оборона лоаттабра денал чӀоагӀдара. Уж декхараш кхоачашдеча лоархӀаме моттиг хоач кагирхошта тӀема-патриотически кхетам балара дешага. ХӀаьта кагирхошта кхетам балара гӀулакха хьакъ волча уйла тӀахийта еза.

Р. ЯКОВЛЕВ,
республикански военни комиссар.

ШКОЛА РЕФОРМА — МАССАНЕ ЮКЪАРА ГӀУЛАКХ

Кердача тайпара

Грозненчу № 15 йолчу юкъерчу школе директор Ускова Надежда Михайловна председатель а йолуш, атеизма совет ю. Цун членаш бу кхетама балха дакъхьера завуч Макеева Галина Александровна, биологе преподаватель Соловьева Светлана Петровна, библиотекарь Дмитриева Ольга Ивановна, физика хьеха Иващенко Валентина Александровна, юккъерчу классийн хьехархо Рыжва Наталья Ивановна.

Совета хӀора члена атеистически кхетам балара хьакъехьа хьадда дола декхар ду. Директора тӀаьхьоккам лоаттабу урокаш тӀа дешархошта атеистически кхетам балара, завуча — классе боапача балха тӀа а къаьсттаьча берашта а кхетам балара, Иващенкос берий дахьтта-ноанашта юкъе.

Школе берашта цхьана лу атеистически, интернациональни, патриотически кхетам. Дешара шу дӀадолалуш шие классашка анкетировани чакхйоаккх динах тешаш е ца тешаш хилара хаттараш а оттадий. Дешархоша царна жоп даларга хьежжа гучадоал дина хьехамаша лаьцца берашна. Царца тӀаьхьагӀа къаьстта кхетамаш болх бу хӀаранена. ВӀалла дина хьехамах а ца дуьцаш беро ше уйла ергӀолча тайпара дуьц цунца хьехархочо а «Атеист» яхача клубе членаш болча дешархоша а.

Динах тешаш бер долча дезала къаьстта теркам тӀабохийт. ЦӀагӀера школен луш дола хьехамаш вӀашдухьала оттача бера хала да нийсача кхетам тӀа дала. КПСС Централни Комитета апрельски (1984 ш.) Пленуме къамаьл деш КПСС ЦК Генеральни секретара воа. К. У. Черненкос аьлар: «Динага доглаха дагӀац школе цаӀн, дезале кхыдари хьехараш деча». Цу дешашна дика кхетавеш хьагойт дезале беча дика хьехама бер кӀалхардаккхар вай замен хила ма воагӀара хургвола сег веш нийсача новкъа дакхар санна долга.

— Дика хьехамаша тувлабаь дезалаш нийсду тхона, наггахьа мара беце а, — боах Г. А. Макеевас, — Цар берий дешара а кхетама а къаьстта тӀаьхьоккам лоаттабу оаха. Иштта болча дезалашта юкъе кхетама лаьрхӀа болх беш я хьехархо В. А. Иващенко. Вахаро, вай замано дӀадаьккхараш дуьц цу дезалашта юкъе ше кхетама болх беш, динах лаьца, цуьна духьалара хӀама а ца хьадеш. Уж дӀаккхетабу цоаш цу тайпара деча хьехамашца цар шоай бераш толхадеш хилара.

Библиотеке хаддаза хула кердача атеистически литература выставка. Школе ю дина духьалара беседаш, диспуташ, конференцеш. Уж гӀулакхаш лу «Знание» общества членаш болча преподавателаша коммунисташа Поповская Любовь Павловнас, Харламенко Нелли Петровнас, кхычар.

ХӀара бетта кхоалагӀча ерача дийнахьа берий дахьтта-ноанашца вӀашагӀкхет хьехархой. Цига дуьц цӀагӀа берашта атеистически, интернациональни, патриотически кхетам балара дешаш. Из чулоацам бола къамаьлаш хул дешархошка парте. Сийлахь-боккхача Даймехка тӀема, къахьегама ветеранаш вӀашагӀкхийттача а.

Классни сахьаташка юккъьарчу классашца деш иттлагӀча классе чакхболаш бу атеистически кхетам балара болх. Юкъьарчу классийн дешархошта дуьц догӀа, лоа, доахи хьа миштта хул, бахьдолчех харцдолчех приметех; фольклора тӀа, фаьлгаш тӀа динах лаьца дувцарех. Лакхерча классашка кӀоаргагӀа кхетам лу. Масала, 4 классе дийцар дахьах бола тешам адамий хьа миштта хинниб, 10 классе — ди хьехилара цуй классни чулоацамаш. Хьехархошца цхьана дешархоша шоаш а даиьа лоаццлаккхерча классашка беча атеистически кхетам балара балха юкъе, масала, дешархоша Тимураевас, Андреевас, Садыхановас динах лаьца долча шоаш дийнача кхиннаех дийцар.

Школе арадувл «Атеист» яха пенгазет. Цу тӀа язду динах йоазанхоша, философаша аькараш, преподавателаша а дешархоша а шоаш хетараш довзараш.

ВорхӀлагӀча классера денз иттлагӀа класс чакхьяккхалца а атеистически тайп-тайпарча темех бола сочинени язъю.

Классни сахьаташка дуьц Ӏадамий саги Ӏилмани законашца бозабйта цӀинана Ӏилманкхой.

Ю. ГУРЖИНБИНОВ.

ДЕГ ТӀАРА ОАЛА БАРКАЛ

Кхуаш йоагӀа йоӀ яр Плиева Марем 1958 шера Грознера кооперативни училище а кхиха зӀамагӀа йола продавец йолаш болх бе йолалуча хана. Эггара хьалха Грозненчу универмага шоалагӀча финнале дӀаболабир Марема шийн къахьегама никъ. Хоаш ма хилара, шоалагӀча финнале доккаш да берий товараш. ХӀара дийнахьа ехар санна бӀаьи мӀдархой ух Плиева Марема болх беча тика чу шоай берашта эца бархьеа, кога гӀерс, кхыдола берий товараш эца. ХӀаьта хӀара мӀдархочун цинцийн я оамал. Безаме йистхиле мара ноп лец цо шийга дахача хаттара, гаргагарча хана юкевова оал цхьаволчуга тӀеккха хьоне эшар со ехийта кьоккаргьа, аьла. Шем цу сахьата мӀдархой заказаш дӀаладда дола тетраде тӀа йоазуа де йолалу.

1959 шера хилар Плиева Маремах продавец. Училища дешна хӀаьне хана а цуа тӀехьагӀа практике ухача хана а мейрра продавеца гоэзал нарерзайора цо, цхьаболда, дийша йистельнна продавец хила ди цӀаккха догара дардаш цуна. ЧӀоагӀа сахьувзар эггара кьахьара болха ди дӀадоладеннача хана. Цхьабаьлда, балха опыт йола шоай болх дика боезаш бола новкъостий шортта бар уллув къахьегаш, цуна новкъостал даш. Царей цаӀ я хӀанз берий трикотажа отдела заведующи Петеросьянц Марина Агафоновна. Цо доккха новкъостал дир Марема.

ДӀадехар шераш. Цунга хьенаха хьаӀайра балха опыт. Кулгалхоша майра шийн балхах дика кхеташ йола, мӀдархоша Ӏинарзе йола продавец Плиева Марем. Цудуьга из хьокаю берий трикотажа отделе йоккагӀа балха продавецалла. ХӀанз-м цаллагӀа дар Марема, хӀана эхьа, къахьагӀа дукхьал шийн болх беча йоалар из, хӀаьта хӀанз эргаче отдело беча балхага хьежа езар.

Цо хьехамчал лаладеш яр зӀамагӀа йола продавец Магомаева Зулай. ХӀара шера ехар санна шиъ-кхоъ керда продавеца тӀехьагӀбора балха опыт йоккагӀйолча Плиева Марема, хьехамчал лелаю. ХӀаьта масагӀа ва уж цо укх тика тӀа болх беча тоьлан ала шера, хьана ученикаш!

ХӀанз Марема уллув болх беш ба цо хьийка, шийн хана цо къахьегама наькъ тӀа баьвраш. Царех ба сонца вецуьющи Магомаева Зулай, продавецаш Алиева Роза, Дадуева Малика, кхыбараш.

Тика администратор воаьча Терамов Николай Мутаевича Плиева Марема балхах дуьцаш аьлар: «Шийн болх дукха безаш, из дика ховш, мӀдархошта мӀттал ца боах беча коллективе езаш лоархӀаш сег я Плиева Марем».

Марема хьенале къахьегам дукхаза белгалбаьккхаб сийлен грамоташца, кхыдолча совгӀаташца. Цунна елий Ленински юбилейни медаль, из я коммунистически къахьегама ударник.

— Массадолча совгӀател дезагӀа да соца аз доаггӀача бесса гӀулакх а да, тха тикачура товар нийца дӀаводача мӀдархочо оале дег тӀара доагӀа баркал, — йоах Марема. Из да а да нитта.

А.-Г. УГУРЧИЕВ.

СУРТА ТӀА: Плиева Марем. Н. КОБИАШВИЛИ сурт.

Цунна лаьтта дезаденнад

— Сона хоа аз беча балхах хьахина хлат, баьцадеараш, сон дукхача махага кхоачийта. Цу уйло беза хулийт тӀа-тӀа дикагӀа къахьега, — дуьйц Ачхой-Мартановски района «Орджоникидзевский» совхоза механизатора Зузуев Халида.

Дукха балхаш да укх бӀаьсте механизаторий чакхдаха дезараш. Къаьстта дукха да бьацадаарий кхашкен совхий бешамашкен де дезараш. Эггара хьалха дӀайийна лаьккхар моша горошек. Цун фу дӀадийр Зузуев Халида, балха нормаш 115—120 процент кхоачаш а еш.

ХӀанз укх деношка совхий бешамашта зене йолча хӀамашта духьален лаьараш ца деттадайтарал молхаш етташ воал механизатор. Из болх а сихен дикен бу Халида.

— МоллагӀа а де деза кьина шийна тӀадилла гӀулакх, шоалагӀа хьалхадаккха ца дезаш, шийн ханнахьен дикен чакхдоаккх Зузуева. Иштта къахьегамхо ва из, йоах цох лаьца совхоза директора заместитела Алмаников Вахас.

Карарча шера план ша бутт хьалха кхоачашбе дош деннад хьинар долча механизатора. Тешаме да по шийх декхар толаме кхоачашдергхилар.

А. ЗАЙНУТДИНОВ.

Керда стихаш

Май бетта Москве болх бе болалу хьалхара литературий бархӀлагӀа Ерригсоюзни совещани. Вай республикера цига даьха лелаш хургба кьоне поэтан Вышегуров Мухьмад Сайдуллаи Хьасани.

Тахан оаха зоаетех царех цхьаццайола — М. Вышегурова керда стихаш.

ВЫШЕГУРОВ Мухьмад

* * *

Лаьттан тӀа эггара
ВезамегӀа, сийрдагӀа —
Динача Сага
Нахацара уйлаш.

Лаьттан тӀа эггара
КхерамегӀа, бӀаьрзагӀа —
Къизача сага
Нахацара уйлаш.

* * *

СаяӀа
Е балха гӀулакха
Со гаьнарча мехка вода,
ХӀара минута
ЦӀенна гаьнненуенаш.

Амма са дог
Наьсара доде
Са дог цӀаьуд,
Со гаьнагӀа мел веал
Кьи тӀа а сихлуш.

Лаьтта бодача
Новкъа со воале а,
Са дог-м дахарга
Наьсарахошца цхьана,
Царца дика-ао декъаш.

* * *

Фуй Ӏоажал!
Ӏоажал цӀей да—
Йийзача кхалсего
Марший хьона тега.
Вийзача новкъосто
Сийрда наьзе доежхе.

* * *

Сийсара
Везамах
Аз бейташ язьйий,—
Езачоа хетаьй уж.

Сийсара
Новкъоста
Сесаго кӀаьнх веэ, —
Веза, аьнна,
цӀи тиллей цох.

Сийсара
Лорешо
Саг Ӏоажалах ваьккхав, —
Вахара хам беш хургва из.

Сийсара
ВаьгӀав цаӀ ·
Керда бомба еш, —
Ва лерхӀаш йахо,
Цун нана, хьо,
Соне езар, со.
Аьттув ма балба цунӀ

РЕДАКТОРГИ ТАРЖАМХОЧУНГИ

I

Са зӀамига бейташ—
Оалхазарий ордиг
НоацӀолг, кьайг
Цьаьн мугӀарах йоал.
Редактор — наракь,
БагӀа царга хьежаш,
Еташ ший топ-къоалам,
Къайгаш мууххйташ.

Хьона, нарахь,
Дега тӀара бариал хилда,
Са ордиг цӀентьеш
Дукха къахьегарах.
Амма, дех аз хьогарел
ноацӀолга,
Къайг а моттанд,
Топ ма тоаладеъ.

II

Таржамхо,
Ӏа къахьег чӀоагӀа
Са зӀамига бейташ —
Оалхазарий ордиг —
Кхьача мацашка
Йоаэийта гӀертеш.
Амма, калаьь,
НоацӀолг, къайг
Цьаьн мугӀерах йоах.
Цудуьга дех аз хьогар
НоацӀолгах,
Таржамде валле,
Мустьена къайг ма елаь.

* * *

Муьть бейташ аьнача
Йоацаьча сиглара
Декита, зӀамига
Эздеш тӀаьдамаш,
Лаьтташ тӀа лийгар.
Из вӀаьне цем доеща
Са даго лейра.

Хаа гӀайгӀанача
БӀаргӀаьнара
Бахкар тӀадам —
БӀайха, база, дора,
Алахха цхьа гӀадам.

Баьнда, са дог цо
Доадир,
ЦӀыхаа да гене мо
Юккъе гӀолла доаттӀадир.

* * *

Ма ирес дар
БӀаьра эаьнна да хилар.
Ма ирес дар
БӀаьра аьнна нана хилар.

Ма ирес дар
Массарел хоаег!
Езар хилар.
Ма ирез дар,

Къона волаш
ЦӀахха вӀлар.
Безача наьха
Ӏаанал гургӀоацар.

ӀАЛАМА ХАРЦО

Сахьт дахнад
Керда саг мелхаьанна.
Цьаьмхе кӀама кец цун.
Аллха са доаэнка мара.
Хоц цун шийн нана йий,
Да, йише, воша дий.
Цун бӀаргаш вейзадец
Моажача мелхеца,
Сийнача поэмаша
Ук яьаста ди.
Амма,
Цун вахар-м лоацденнад
Сахьаш
ВӀеарача сахьата
лоацденнад!

ДЕХАР

Ва муз, бердах еттеш
ТалгӀаш ма йохаа.
ХӀана ду Ӏа царех
ХӀаранах цишкаг?
ВанагӀа хӀана-б хьо
Аькка мо такан,
ДегӀах чакхбоалаш
Шийла хӀана-б?

Дьаькхаь бина муз,
Йита уж талгӀаш
Дех аз, шорта хила
Хьайна ма могга,
Таханарчоа тоьаргда
Шейла доц еьиа,
Езачо докадаь
Со керара дог.

* * *

Кхера мо
Шийла боллашаь,
Шийна сердало телар
Дошо мала боллашаь,
Наха цо бой а
Ший хиллал пайда,
ЛоархӀа борал дей
Ира чӀанг дӀаегӀа,
Лаьтта Ӏохьана
Ца бешаш, геттара
Сонтабайне бода —
Йохьаьяча
Ябшиа дӀахьеи—
Бутт.

* * *

Вай гӀейла хьох
Са тӀехьара бейт —
Са белхай,
Узам,
Беллам,
Вахара оттӀабергбола
ТӀадам.

Бериал хьона
Са тӀехьара бейт—
Ӏоажало шеабеча
Са кера
ТӀехьара йӀовхал пуш
Са сица дӀауергбола
Сийг.

АВТОКЛУБАШ — КХАШКЕИ ФЕРМАШКЕИ

Сунженски культура отдела автоклубаш оарцагӀьяйнай кхашкарча, хьайбай фермашкарча, района кхьча производственни участкашкарча къахьегамхошта культурни гӀулакх дара.

ХӀара автоклуба тӀачӀоагӀьай хьадда йола производственни участкаш.

Доагора - сказочни материалех кхом беш пайда эйбара автомашинаш эзаьа дӀа-юха да хехкари дукха автоклубий графикаш производственни участкаш кӀача мотттигашка хьежжа оттаьй. Лектора заведующи йолча Р. Д. Шелаумовас кулгалдеча № 1 йолча автоклуба коллектива укх шера хьалхарча квартале цхьацанаьха 3—4-аза йоаш шийна тӀачӀоагӀьача 48 производственни участкашка яхай, цу юкъа 3,5 эзар сагана вӀашагӀкхетар хиннад клуба доакъашлой. Дукхьал дӀаяхача цхьаь квартале гӀа района къахьегамхошта 52 лекци йийшай общественно - политически, юртбоалама, Ӏилма - технически темаех.

Февраль бетта дена балха керда форма юкъейоалаеш я дӀа-юха лела автоклуб. Къахьегамхошта правовой кхетам балара тӀеерзаь я цун «Подвиг» яха клуб, «Общество законни» яха школа. Цига лекцеш ешаш хул милице майор Юрий Васильевич Лх, прокурора гӀонча Н. А. Поливанова, кхыбараш. Автоклубашца цхьана маст-каста производственни участкашка хул «Знание» общество лекторашка: тубдиспансера кертте ра лор Щербинин, лор-терапевт Толстова, санэпидстанце кертте лор Ферзаули. РДК йоккхагӀйола методист Германенко, кхыбараш. Юрта боахама къахьегамхошта культурни гӀулакх дара дика организатор я дӀа-юха кхуз лача № 2 йолча автоклуба лектора заведующи йола Агиева Роза. Автоклуба база тӀа цо хьайийлай хьалхалаттача опыта. «Унахцӏенон», «Атеистически знаний» школаш. Цу школашка ладувгӀаш бараш ба колхозийн совхозийн 48 производственни участкашка боллахой.

Хьалхалаттача опытен юртбоахама знаний школе дӀаяхаь ба «Путь к коммунизму» яхача колхоза шурий комплексера 50 саг. Хьалхарча заняте шоай опыта дийцар колхоза доярк Аниева Асьетан Кастоева Асьетан. Цига библиотекаря Латарова Зинас обзор йир доахан лелаьчарех дола юртбоахама литература.

Атеистически знаний школе дӀаязаья укхазара 42 саг. ДӀахьача кварталагӀа 48 производственни участкашка Роза Юсупова вӀаштӀехьаьякхай 74 лекци беседа.

Къахьегамхошца цхьана беча культурно - массови балха шоай гӀулакх дика хоаш организатораш ба Агиева Роза Шелаумова Раиса. Къахьегамхошта коммунистически кхетам бул йолча стационарни клубашта хьалхашка аттараш санна да дӀа-юха лелача клубашта хьалхашка лаьттадекхараш а. Царех дика лоархӀабу Роза Раиса. Цар кулгалдеш йола автоклубаш нийттьа я пропаганда ара эшаш мел йолча еррига технически средстваш. Цар производственни участкашка кхухь района колхозий, совхозий вахар, цар производстве дикха толамаш гойташ йола гойтара агитаце, выставкаш. Царца цхьана участкашка ух агитбригадаш, лекторош, пропагандисташ, политинформатораш. Цар бозбу производстве хьалхалаттараш, «молния» яха листовкаш арахец, хӀаьта кхоачамбоацараш гуча а доахаш, царна критика ю.

Автоклубий болх пайсача хьаькъагӀа хьожабеш а царна тӀаьхьоккам лоаттабеш а я Сунженски района культура отдела заведующи Забарова Нина Андреевна.

Х. БЕРСАНОВ.

Нохч - ГӀалгӀай культура министерства отдела заведующи.

ПТУ: ВАХАРИ ПРОБЛЕМАШИ

КХОМБАР ДИСЦИПЛИНАХ ТИЙША ДА

Тхона, производственни дешара мастерашта, хьалхашка чоалхане декхар латт. Из да дешархой технологически дисциплина йолаш хилда Ӏомабелга.

Технологически дисциплина йолаш хилар доалаш дац документаце тӀара дар кхоачашдарах, режими нийса лелаярах. Из дешна цхьа оагӀув мара яц.

Технологически дисциплина социально - педагогически оагӀув тийша я технологически процесс болхлоца дархӀарах, цар шоайла леладеча гӀулакхех.

Тха училище дешархой уж еррига самалаш йолаш хилда Ӏомабу нравственни кхетам луш а хӀаман зем болаш а хьалхкхебарца.

Производственни дешара урокегӀа уж дӀаккхетабу технологически дисциплина дукхьал цхьан сага лоарагӀа е дагадохарагӀа оттаьь а йоацаш, общественни лоархӀам болаш хӀама из долгах. Укхаза Ӏомабу дешархой оборудованех, бийдалах, материалех кхом беш пайда ийбе, дисциплина телхаераш ца дира къовсам лоаттабе.

Производственни дешара процесс йолча хана дешархошта хьалхашка декхараш оттаду оаха балла тайп-тайпара варианташ аргӀагӀа из лелабе безаяген кӀоартта Ӏомадара. Масала, хих спирт хьехкъоастадеш йола процесс я йолаш, из доагӀача бесса, ца дойташ, къоастадара хилалза дартдоаца хӀама да технологически режим нийса леладара лоархӀам дешархошца бовзийтар. ЗӀамига из толхайча ГОСТ-о дӀадехаца бесса хургац из. Е спиртаца хий дукха долаш хургда, тӀаккха научук а вогӀа хургья е спирта цхьадола дакъа хица дӀагӀоргда, тӀаккха а, из эшалу.

Цудухьа производственни дешара урокегӀа оаха дешархой дӀаккхетабу технологически дисциплина телхаяро халкъа рузкъа зехьа доадайтилгах. Цунца цхьана дешархой Ӏомабу балха моттиг нийча хилар тахкен цу гӀуланка тӀаьхьажен, оборудоване технологически даннеш технологе дӀадехарашка хьежжа хилийта.

Школашкара тхо долча доагӀаш дола бераш Ӏа яха тӀехьльнна знанеш йолаш хилац. Цудухьа уж цу чоалханеча процессах дӀаккхетабара производственни дешара мастер къаьстта кийчвенна хила веза урокага. Училища мастераш шерра пайда эцаш метод я хьалхагӀа дешархошка технологически процесс теркад а яйте, цул тӀехьагӀа хьехамчашта уж тӀачӀоагӀбар.

Вай мехка ма варра вола хьалхалатта болхло къахьегам безаш ше дисциплина йолаш хиларах воалаш вац, из декхарийла ва бригадах, цехах, предприятех дог лаза, цар гӀулакхаш дикагӀа лелара йоахо е. Цудухьа тха декхар да дешархой общественни гӀулакхех дог лазаш хургболаш кхебе. Оаха материала анализ яр дешархошнара хьадехарца цхьана из вӀашагӀа тохара эшаш йола заданеш а тоа. Цу гӀулакхо цхьайолча хана дешархой уйлаш рационализаторствана, къахьегам дикагӀа вӀаштӀехьбаккхара тӀаерзаю.

ХӀара дешархочун пачхьалкхен уйлаш хургйолаш из кхетавара дика метод я хӀара аппаратчика бехкагӀа хинкача латаро цеха, завода, пачхьалкхенна деш дола зе лархӀа уж Ӏомабар. Цу методагӀа оаха пайда ийбу дукха ха я.

Таханарча вахаро дӀадехарашка хьежжа дешархой сакхетам лакхбара боккха лоархӀам болаш да царна дикагӀдола нравственни масалаш кхувлар. Дешархошта хьалхашка шоай къахьегамах а балха говзалах а дуьцаш хул производстве хьалхалаттараш: КПСС XXVI-ча съезда делегат, СССР Лакхехьарча Совета депутат, Сийлахь-боккхача Даймехка тӀема ветеран Н. Ведерников, къахьегама ветеран Г. Назаров. Цу тайпарча вӀашагӀкхетараша дешархой дегашка йоргйоаца лер ют.

А. АЛПАТОВА,
Грознерча № 1 йолча ГПТУ мастер.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙИ!

№ 11 ЙОЛЧА ЮКЪЕРЧА ГОРОДСКОИ ПРОФЕССИОНАЛЬНО - ТЕХНИЧЕСКИ УЧИЛИЩА ДЕША ХЬЕХ ШО
е профессеш Ӏомаре:

1. Штукатур - облицовщик - плиточник — дешаш яккха еза ха 3 шу.
2. Столяр - паркетчик (гӀишлоший) — дешаш яккха еза ха 3 шу.
3. Каменщик - монтажник аьшкех аьшкабетонах конструкцеш вӀашагӀъеккхаш — дешаш яккха еза ха 3 шу.
4. Облицовщик - плиточник - мозаичник — дешаш яккха еза ха 8 класс образовани йолаш болча мехкарий 3 шу, 10 класс образовани йолаш болча мехкарий — 1 шу.
5. Аьшкех аьшкабетонах конструкцей монтажник — дешаш яккха еза ха 3 шу.
6. Юрташка гӀишлошъяра мастер — дешаш яккха еза ха 3 шу.
7. ГӀишлош ечара маляр — дешаш яккха еза ха 1 шу.
8. Слесарь - сантехник - газоэлектросварщик — дешаш яккха еза ха 3 шу.
9. Декоратор - оформитель — дешаш яккха еза ха 3 шу.

Технически училища программагӀа е профессеш Ӏомае деша дӀачуйийбу 10 класс образовани йолаш бола кагий нахи мехкарийи:

1. Аьшкех аьшкабетонах конструкцей каменщик - монтажник — дешаш йоаккха ха 1 шу.
2. Юрташка гӀишлошъяра мастер — дешаш йоаккха ха 1 шу.
3. ГӀишлош ечара маляр — дешаш йоаккха ха 1 шу.

Училище квалифицированни специалисташ кийчбу СССР Минпромстроя чуйодача Халкъий ДоттагӀала орден лехаьча Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъяра управлене предприятешта. Училище деша дӀаяц 15 шу даьнна а боккхагӀбола а кагий нахи мехкарийи, хӀаьта иштта демобилизованни тӀемахой.

БархӀ класс а яьккха № 11 йолча юкъерча ГПТУ дӀайийна дешархой мах боацаш Ӏалашбу дуача хӀаманца, тӀадувхачунца, учебникашца, дика кийчъяьча общежитеца, аьготни махах дӀа-юха бахка городской транспортаца.

ТӀаьдиха училища чакхъяьккха дешархой лакхерчех юкъерчех специальни дешара заведенешка деша хьежабу.

Училище болх беш я кружокаш: предметни, технически творчества, самодеятельноста, духовой эстрадни оркестрий, спортивни секцеш.

Технически училища программагӀа дешаш берашта (юрташка гӀишлошъяра мастер) 30 сом стипенди лу, демобилизованни а болаш, аьшкех аьшкабетонни конструкцей каменщика - монтажника, гӀишлошъяра маляра, гӀишлошъяра столяра специальность Ӏомаеш берашта 78 сом стипенди лу. Производственни практика йолча хана даьккхача ахчах 50 процент лу берригача дешархошта.

Училище деша воагӀачунга укх тайпара документаш хилалда дартдац:

1. Директора цӀерагӀа яьзь заявлени.
2. Ваь ха тӀайола тешал (е паспорт).
3. Образованех дола документ.
4. Веррига дезалхой тӀа а кхаь йола мехача моттигера справка.
5. 3х4 а 4х6 а бустам бола ялх фотосурт.
6. Деша ваьгӀачара характеристика.
7. Медицински справка (форма № 286).

Занятеш дӀайолалу 1 сентябре.

Документаш дӀачуйийлу хӀара денна 8-00. сахьат даьлча денз 16-00. сахьат даллалца.

Училища адрес: гор. Грозный, Старопромысловски район, Керда поселок «Катаяма», ул. Шефская № 23.

№№ 11-а, 4, 6, 26-а йолча автобусашца ва йиш я, № 2 йолча троллейбусаца — Центральни рынкера «Ташкала» яхача остановке кхаччалца, № 11 йолча автобусаца — «7-я линия» яхача остановке кхаччалца.

Деша доттагӀий! Тха училище шо деккъарга хьежаш хургда тха!

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 АПРЕЛЬ
II ПРОГРАММА

17.05 — Мультфильмаш [illegible].
17.50 — Пропагандистски гезета [illegible].
18.25 — «Нохч - ГӀалгӀайчен дий».
18.45 — «Телезӏай» (нохчий меттала).
19.05 — «Сердалара бедаш».
19.15 — Шун кхьачта [illegible] Нохч-ГӀалгӀай АССР [illegible] Н. С. [illegible] выступлени.
19.30 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).
19.30 — «Хьаннаш дӀоара — беннка теркам» (гӀалгӀай меттала).
19.40 — «Шин дуне вахара шийн кьеват». Беседа (гӀалгӀай меттала).

УКВ

17.00 — «Генрих Гейне». Радиопостановка.
18.03 — Х. Гадаев. «[illegible] сеаллено тӀа ма хуьйце» яха дуьцар.
18.22 — Нохч - ГӀалгӀай [illegible].

27 АПРЕЛЬ
II ПРОГРАММА

17.05 — Сийлахь - боккхача Летамен 40 шу дуьзар. «Дега дегалеваш». Кинопередача.
17.35 — «Хьакимашта — догӀаш бола теркам». Специалиста къамаьл.
17.50 — «Нохч - ГӀалгӀайчен дий».
18.10 — Документальни фильм.
20.05 — «Йийсе даьнавол хийла шуш, бераш!»
20.15 — Ерригача партин гӀулакх. КПСС ЦК апрельски (1984 шера) Пленум: декхараш перспективаш.
20.20 — «Телекьамарэчо хаттар уттаду, критика ю, хьехамаш тел...»

РАДИО

26 АПРЕЛЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.25 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачий программа (эрсий меттала).
8.35 — Передачий программа (гӀалгӀай меттала).
8.35 — Реклама (эрсий меттала).
8.40 — «Дега лаьарагӀа» яха радиожурнал (нохчий меттала).
11.15 — «Атеист» яха радиожурнал (нохчий меттала).
11.30 — «Ворттаьйнача [illegible]» (гӀалгӀай меттала).
11.45 — Хьалхарча Майна ду къахьегама совгӀаташ (эрсий меттала).
15.15 — Илли дӀаоал Дагаев Валида (гӀалгӀай меттала).
17.15 — Передачий программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.15 — КПСС ЦК апрельски (1984 шера) Пленуме решенеш — балха программа! «Школьни программа [illegible] кхочушъю» (эрсий меттала).
17.31 — Халкъа музыка (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
[illegible]

НОХЧАШ [illegible] ДИ

8.40 — «[illegible]» (эрсий меттала).
8.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
9.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
[illegible] — «[illegible]» кехат газета обзор.
9.30 — Передачий программа (эрсий меттала).
9.33 — Передачий программа (нохчий меттала).
9.35 — «Шоана, [illegible]». Концерт (нохчий меттала).
11.15 — «[illegible]». Корреспонденци (нохчий меттала).
11.25 — «[illegible]». Беседа (эрсий меттала).
11.30 — «[illegible]». Репортаж (гӀалгӀай меттала).
15.15 — «[illegible]» (нохчий меттала).
15.30 — «[illegible]». Очерк (эрсий меттала).
17.15 — Передачий программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.16 — «[illegible]» (гӀалгӀай меттала).
17.23 — «[illegible]». Беседа (эрсий меттала).
17.30 — «[illegible]». Концерт (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.30 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).
18.30 — Реклама (эрсий меттала).
18.40 — «[illegible]». Репортаж (эрсий меттала).
18.50 — «[illegible]». Интервью (эрсий меттала).

УКВ

17.00 — Эстрадни концерт.
17.30 — М. Сангиев. «[illegible]».
18.14 — «[illegible]».
18.22 — Нохч - ГӀалгӀай музыка концерт.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бахьтехкина секретаря — 2-84-68; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспорта — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-73; кехатий — 2-95-64; корректорски — 2-89-68.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-73; писем — 2-85-94; корректорская — 2-89-68.

Газет арадува шинарен. ерен, шоаттен денош

СФ02196. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1990.